

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань соціальної політики

та захисту прав ветеранів

12 жовтня 2023 року

Веде засідання голова Комітету ТРЕТЬЯКОВА Г.М.

ГОЛОВУЮЧА. Вітаю, шановні народні депутати. Пане Олеже, прошу, як постійно виконуючий обов'язки. Не тимчасово, а постійно. Є така?

АРСЕНЮК О.О. Да, є. Якщо немає, то введемо.

Доброго дня, шановні колеги. На правах секретаря пропоную розпочати наше засідання. І для кворуму прошу перерахувати колег.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. На місці.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Вітаю, колеги.

АРСЕНЮК О.О. Доброго дня.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Є. На місці.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Є. На місці.

АРСЕНЮК О.О. Є.

Остапенко Анатолій Дмитрович, Остапенко Анатолій Дмитрович.

Струневич Вадим Олегович. Є. Був.

Бабенко Микола Вікторович. Бабенко Микола Вікторович.

Арсенюк є.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Колеги, вітаю. Никорак присутня.

АРСЕНЮК О.О. Доброго дня, Ірина Петрівна.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

Циба Тетяна Вікторівна. Циба Тетяна Вікторівна. Немає.

Сім присутніх. Кворум є. Тоді можемо розпочинати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановний пане Олеже.

У нас є кворум і є запропонований порядок денний. У мене лише прохання, шановні народні депутати, на 12:00 до нас підключиться Перша віцепрем'єрка. І від неї є прохання розглянути питання нашого пункту 5 по законопроекту пана Папієва розглянути саме о 12:00. Тому, якщо буде ваша ласка, ми перервемося по нашому порядку денному який запропонований, розглянемо о 12-й разом з Першою віцепрем'єркою питання цього законопроекту, а потім повернемося.

Якщо не буде зауважень до порядку денного і до порядку ведення, то...
Будь ласка, пан Тарас. Будь ласка, пан Тарасенко.

ТАРАСЕНКО Т.П. Я просив би зняти сьогодні, перше, з порядку денного проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення правового регулювання правовідносин, пов'язаних з призначенням, отриманням одноразової грошової допомоги та надання пільг деяким категоріям осіб (реєстраційний номер 9226). Враховуючи те, що Генеральним штабом надані додаткові пропозиції і ми

повинні їх опрацювати для того, щоб всім депутатам і автору законопроекту надати вже кінцеву порівняльну таблицю. Це перше.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Тоді у нас дві пропозиції, зняти питання третє з нашого порядку денного і о 12-й зробити. Потрібно нам голосувати?

ТАРАСЕНКО Т.П. Ще є.

ГОЛОВУЮЧА. А, ще? Будь ласка.

ТАРАСЕНКО Т.П. Комітетом планується проведення публічних консультацій у співпраці з "Модельним комітетом" USAID на тему: "Міжнародний досвід організації та функціонування ветеранської патронатної служби". На ці публічні консультації планується запросити представників громадських та урядових організацій, які опікуються проблемами ветеранів війни, США, Великої Британії, Держави Ізраїль та Хорватії.

З огляду на це, прошу підтримати внесення змін до плану роботи Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на період десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання, доповнивши розділ VI плану роботи пунктом 10 наступного змісту, публічні консультації на тему: "Міжнародний досвід як організація та функціонування ветеранської патронатної служби", які відбудуться 7 листопада 2023 року о 14:00. Це в самий кінець прошу поставити питання до розгляду.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Тоді ставимо одинадцятим питанням, да? "Різне" там, зміни до плану роботи. Гарзд.

Дякую, пане Тарас.

Є? Пані Циба.

ЦИБА Т.В. Доброго ранку, колеги. Дякую за надане слово.

Ви знаєте, я теж хотіла би запропонувати внести зміни до плану роботи комітету, мені видається, що це шостий підпункт. Я би хотіла запропонувати на грудень місяць, власне, до Дня людей з інвалідністю провести круглий стіл на тему, який би, який покликаний до того, щоб розібратися в темі протезування, створити дорожню карту, чи дізнатися, яка дорожня карта вже є в уряді.

Орієнтовну тему зараз, одну хвилиночку, яку я назву теми пропоную, зараз, перепрошую. "Стан забезпечення осіб з інвалідністю та осіб з інвалідністю внаслідок війни протезно-ортопедичними виробами, проблеми та перспективи. Напрацювання дорожньої карти". Із тих зустрічей, які... періодично я зустрічаюся з людьми, то ця тема дуже актуальна і люди будуть дуже вдячні, якщо ми її розглянемо і зробимо, відповідні рішення приймемо.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Тетяна. Тоді ми робимо ще 10 пункт нашого порядку денного, де будемо вносити зміни до плану роботи комітету. І я прошу пана Гривка теж підключитися до цієї тематики по виготовленню протезів і їх використання, і таке інше. Там проблематика, взагалі все, що у нас відбувається з протезуванням.

Гаразд. Таким чином у нас три зміни: ми о 12-й перериваємося, знімаємо пункт 3 і вносимо пункт 10 щодо внесення змін до плану роботи. Прошу пана Олега проголосувати за такий порядок роботи.

АРСЕНЮК О.О. Шановні колеги, прошу проголосувати за такий порядок денний, за зміни в порядок денний.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк – за.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк – за.

Струневич Вадим Олегович.

ГОЛОВУЮЧА. Був, десь тут очно був.

АРСЕНЮК О.О. Бабенко Микола Вікторович.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Гривко – за.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

Никорак Ірина Петрівна

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Тимошенко Юлія Володимирівна.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

АРСЕНЮК О.О. 8 – за. Рішення прийнято. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олеже.

Тоді ми переходимо до пункту першого нашого порядку денного. Ми готуємо до другого читання проект Закону про основи соціальної захищеності дітей, які постраждали внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України (реєстраційний номер 9042-1, друге читання). Пані Циба Тетяна є головою робочої групи, будь ласка, вам слово.

ЦИБА Т.В. Доброго дня, колеги, знову тепер з цього питання.

Власне, хочу сказати про те, що ми дуже багато працюємо над цим законопроектом. Було вже проведено 14 робочих груп. Було близько 300 правок розглянуто. І насправді даний законопроект, ми дуже плідно його опрацювали. Втім є деякі нюанси, які необхідно обговорити, я би пропонувала, спочатку давайте проговоримо про ті штуки, які у нас викликають певну дискусію. Зокрема, в законопроекті пропонується по-іншому розглянути статуси дітей, які постраждали від російської агресії, зокрема, ці зміни стосуються харчування дітей. На даний момент у дітей внутрішньо переміщених осіб, дітей-сиріт, дітей військовослужбовців є можливість безкоштовного харчування в школах.

Насправді у нас є пропозиція прив'язати дану можливість до фінансово-майнового стану родини. Водночас, оскільки ми живемо зараз в умовах війни і є певні дискусії щодо того, чи варто це робити прямо зараз, чи ми, можливо, перенесемо на якийсь повоєнний час. І тому було б дуже добре, щоб ми могли проговорити ці моменти. І я би попросила до дискусії народних депутатів.

Також у нас є деякі питання, які потребують дискусії, тому що, наприклад, Міністерство соціальної політики запропонувало внести зміни до

законопроекту про соціальні послуги, які би надавали можливість перетворення надавачів соціальних послуг на комунальні підприємства.

Дана пропозиція винесена в окрему табличку і відповідно нам треба її проговорити, і я би дуже попросила і дуже вдячна, присутня, бачу, пані Оксана, є, і я знаю, що присутні представники Міністерства фінансів і представники інших відомств, – щоб вони також висловили свою позицію і ми з вами прийняли рішення, чи треба і в якій формі це треба вносити в загальну табличку законопроекту.

І також у нас є одне дуже важливе питання, воно дуже чутливе. І я б теж просила колег обговорити його, – це питання роботи з реєстрами дітей. Чому? Тому що з одного боку ми розуміємо, що нам важливо витягати наших дітей з депортації, з тих ще складніших обставин, в які вони потрапили. З іншого боку у нас є певні нюанси, що стосуються Європейської конвенції, яка захищає персональні дані людей і особливу увагу надає дітям, саме захисту персональних даних дітей.

Тому я б також дуже просили присутніх тут і представників Міністерства цифрової трансформації, і представника Офісу Президента, і Нацпол, Генеральна прокуратура, щоб також ви висловилися, розказали, чому вам це важливо, чому важливо зробити саме в такій формі, і щоб ми обговорили ті застереження, які можуть бути.

Що стосується загальної картини, то тут я теж дуже хотіла, по-перше, подякувати представникам гуманітарного комітету, які були дуже активно залучені в роботу нашої експертної робочої групи. І насправді вони дуже-дуже багато, дуже фахово відпрацьовували кожну правку, дуже багато часу вони проводили за дискусіями, іноді це були досить емоційні дискусії, але реально, значно покращився законопроект.

І тут у нас є, наприклад, також окрема подяка Тетяні Скрипці, тому що фактично в даний законопроект ми її правками ввели і ми погодили це на експертній робочій груп визначення, які були по дітях надані. Вона зареєструвала свій окремий законопроект, але для того, щоб воно було якимось

комплексно і для того, щоб не було, щоб ми не розпорошувалися. Дуже вдячна пані Тетяні і її команді за те, що погоджений варіант, всі її напрацювання внедрені в цей законопроект як визначення, дуже важливі визначення, яких зараз немає.

Ну, власне, можна багато ще що говорити про даний законопроект, але, якщо можна, давайте зараз обговоримо ці важливі питання, які потребують з початку нашої дискусії. І тут єдине що, пані Галина, я вас попрошу, щоб ви зрежисували, змодерували, хто за ким, яке...

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд. Пані Тетяна, дякую.

Зараз я бачу, що підняв руку Павло Сушко. Зараз я, пане Павло, надам вам слово. Перед тим я хочу ввідну, яку ми отримали, також консультуючись з міжнародними депутатами і членами нашого комітету напередодні нашого засідання. Ми думаємо, що цей законопроект сьогодні не готовий до голосування безпосередньо в цілому так, як він запропонований. Водночас цей законопроект піднімає чотири проблеми. І я пропоную по цих чотирьох проблемах, щоб ми виступили. І зараз назву ці проблеми, і назву, кого ми хочемо послухати, а потім ви добавите, якщо щось ми забули.

Перше – це процедура і процес надання статусу, сам процес. По цьому питанню нам потрібно вислухати позицію Міністерства соціальної політики і послухати, в кого є альтернативні якісь речі. Питання, яке нам надали МОЗ, МВС і Мінцифра з Офісом – це саме про те, про що наголошувала пані Тетяна. Директива ЄС про персональні дані неповнолітніх осіб. Відповідно наскільки вона там є, тому що Мінцифра разом з іншими міністерствами продумали алгоритм пошуку депортованих дітей. Якщо вони десь знаходилися в Україні, нам потрібно знайти, де були ці діти, для того, щоб ми сформували нарешті один список дітей, яких ми вважаємо, що вони депортовані, і шукати тоді їх.

Третє питання – це перетворення державних установ на комунальні неприбуткові підприємства для можливості закуповувати соціальні послуги

не інституційно, фінансуючи державні установи, а безпосередньо через закупівлю соціальних послуг. Тут ми послухаємо Міністерство соцполітики і відповідно Міністерство фінансів.

І питання харчування, яке дуже гостро стояло і стоїть скрізь, і вчора у нас були достатньо такі гарячі дискусії щодо цього. Тут потрібно послухати, я думаю, що це не дуже наше питання, відповідно нашого комітету, воно більше стосується пана Бабака – освіта, тому що харчування відбувається саме у школах, освітніх закладах, і відповідно гуманітарного комітету. Тому я думаю, що, може, ми його і виключимо, але потрібна все рівно думка наших народних депутатів, наших членів комітету.

Тому чотири проблеми: статус Мінцифри, МОЗ, МВС по депортованих дітях, по алгоритму перетворення ДУ в КНП безпосередньо в цьому законі, Мінсоц і Мінцифри, і відповідно всі народні депутати – я не називаю, але, щоб ми були в дискусії – і питання харчування.

Да, ще по питанню Скрипки те, що сказала пані Тетяна, я думаю, що ми можемо зробити процедурно в залі так, як ми робили колись по проекту Разумкова, по харчуванню, коли було декілька законів, які увібралися в один закон, ми можемо зробити розгляд в залі разом із законопроектом пані Тетяни, щоб вона мала можливість виступити, і віддати їй належне безпосередньо в залі по підготовці дуже слухних пропозицій і вичищених текстів.

Михайле Михайловичу, зараз я пану Павлу Сушку, а потім вам чи як?

Гаразд. Будь ласка Михайло Михайлович. Комітет, потім ви, пане Павло.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую. Насамперед я дякую голові робочої групи, бо спроби врегулювати цей законопроект до другого читання є, і ми бачимо, що є бажання фахово розібратися в проблемі. Голова комітету чітко озвучила ті ризики, на які ми сьогодні хочемо почути відповіді.

Наша фракція підтримала в першому читанні цей законопроект, але до другого ми хочемо почути конкретні речі. Бо я хотів, щоб зараз пані Тетяна відрефлексувала. От, наприклад, основне завдання, наскільки ми зрозуміли, це все таки реєстр постраждалих дітей внаслідок агресії. Чи ті діти, які не були внутрішньо переміщеними, не виїхали з батьками за межі території держави, але залишалися в населених пунктах, які піддавалися бомбуванням, ракетним ударам – вони матимуть такий статус як потерпілі, чи ні? Бо ми зрозуміли з цього законопроекту, що вони не будуть мати. От це є дуже важливо.

І наступна річ. Я вважаю, що цей законопроект взагалі не мав би торкатися теми харчування дітей. Шановні колеги, не можна, законопроект такий не містить таких основ, вибачте, пхати те, що взагалі не налазить. І мені видається, в цей непростий час не можна торкатись цієї теми, яка ледь-ледь жевріє і якимось чином виконується цей конституційний обов'язок держави щодо харчування дітей. Якщо ми втягнемося в цю тему, то цей законопроект, на мою думку, не має перспективи проходження в сесійній залі.

Пані Тетяно, перше питання, дайте відповідь мені, чи ці категорії дітей будуть входити, чи ми розділяємо вже?

ГОЛОВУЮЧА. Пані Тетяно, будь ласка.

_____. Дякую дуже. І дуже дякую вам за питання. Дивіться, ці категорії дітей будуть входити. Взагалі, що можна сказати про цей законопроект загалом. Він має окрім іншого дуже важливу функцію, коли всі діти, які постраждали від збройної агресії Росії, фактично це всі діти України, вони повинні бути обліковані, щоб в той момент, коли ми через суд отримаємо репарації від країни агресора, від Росії, щоб всі ці діти, які є в реєстрі, щоб вони всі могли отримати свою компенсацію за надану шкоду.

Яким чином вони будуть? У нас в законопроекті прописаний такий пункт, що таке психологічне насильство. І важливо, щоб в це психологічне насильство додана така фраза, яка передбачає, що завдяки якій ми можемо облікувати в цьому реєстрі не тільки тих дітей, які переїхали в більш-менш мирні області, регіони, а й тих, які нікуди не переміщалися.

У нас на минулому засіданні Павло Сушко, наприклад, казав, а от діти в Кривому Розі, там немає таких прямо аж сильних бойових дій, але діти постійно під загрозою. І тут, власне, через пункт, що стосується психологічного насильства, такі діти, як живуть, умовно, в мирних містах, вони все рівно потрапляють до цього реєстру. Це питання ми зробили.

Більше того, ми так зробили, що і це прописано, про те, що діти, які отримували статус до цього, це у нас досить велика кількість дітей, які вже мають статус дітей постраждалих від військової агресії, від воєнних дій, да. І тепер цей статус, що діти, які постраждали від воєнної агресії Російської Федерації, і тут як би статус включається в статус. Тобто ті діти, які вже отримали як би інший статус, вони його не втрачають, вони автоматично все рівно підходять в той реєстр, про який ми говоримо. Так що, власне, це питання ми відрегулювали. Якщо воно десь там не зовсім чітко читається, то тоді воно там доопрацюється, але воно точно прописано.

ЦИМБАЛЮК М.М. Потрібно доопрацювати, щоб ми чітко знали, в якому пункті це зафіксовано, бо поки що те, що ми бачили, немає конкретики, що саме діти інших категорій. І що важливо, я вибачаюсь, пані Наталія, зафіксувати і ми поки що не знайшли, аналізуючи до другого читання, що це все має відбуватися за згодою батьків, введення в реєстр. Ми ж маємо дотримуватися Конвенції захисту прав дитини, міжнародних нормативних документів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Абсолютно правильно, це декларація,

_____ . Конвенція.

ГОЛОВУЮЧА. Про неповнолітніх, да, Директива ЄС про обмін персональних даних неповнолітніх осіб.

Дякую, Михайло Михайлович.

Я зараз надам... ми запросили всіх авторів правок на цей законопроект на засідання комітету. Водночас запропонований зараз порядок розгляду комітету, він стосується не конкретних правок, оскільки нам потрібно опрацювати напрям доопрацювання робочої групи, щоб вони вже чітко йшли за цим напрямом, і на наступні засідання ми виносили вже законопроект вирішений.

А ми зараз обговорюємо чотири оці групи. Пан Павло надав багато правок і він цією тематикою переймається давно, і очолював ТСК, яке займалося питаннями захисту, охороною дитинства. Тому я б просила зараз надати йому слово, щоб він висловився по цих чотирьох проблемах, а далі ми вже обговоримо, заслухавши центральні органи виконавчої влади і обмінявшись думками.

Будь ласка, пан Павло.

СУШКО П.М. Дякую, пані Галина. Вітаю, шановні колеги! Дуже багато часу ми витратили на опрацювання цього законопроекту, тому прошу вас уважно послухати, я конкретику скажу, які ризики, що тут в цьому законопроекті є. Ви всі знаєте, що я займаюся саме цією тематикою, тому для мене це принципово і важливо, і тут не буде "води", а буде реальна конкретика без демагогії.

Дивіться, питання перше. Міністерство соціальної політики у червні своєю постановою розширяє категорію дітей, що можуть отримати статус постраждалих внаслідок воєнних дій, постановою Кабміну, задекларувавши, що по суті всі діти країни є постраждалими. Це викликало хвилю звернень,

тому що цей статус дає право на безкоштовне харчування дітей. Мінсоц про таку пільгу просто не знав. Звісно, забезпечити всіх дітей країни безкоштовним харчуванням – це майже не реально і тепер замість того, щоб змінити свою постанову та виправити помилку, що пропонує зробити Мінсоц: розділити наших дітей на тих, хто встиг отримати статус за діючими нормами, і на тих, хто не буде мати право, ані на статус, ані на пільги. При цьому нова категорія дітей буде просто вноситися в реєстр і ці критерії дуже обмежені.

Переважна більшість дітей в Україні, не будуть визнані такими, що постраждали внаслідок агресії Російської Федерації, а тому не будуть внесені ні в який реєстр. Такого ми не можемо допустити і ми не можемо розділяти дітей цим законом тільки тому, що Міністерство соцполітики помилилося і зараз йому потрібно вирішити проблему із харчуванням. От вчора я запитав пані міністра, і пані Тетяна запитала, але так і не почули відповідь. Постанова Кабміну спричинила цей безлад, то нехай постанова Кабміну і виправляє це. Чому руками депутатів ми будемо зараз наших дітей просто сегрегувати та позбавляти чогось, так?

Друге питання. Закон взагалі скасовує на майбутнє можливість отримати дітьми отримання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій, він просто ліквідує такий статус. І взагалі вчора пані міністерка сказала, що статуси – це взагалі радянщина, ми маємо від них відійти. Це її слова, пряма мова, є запис, можете послухати. Тобто на моє запитання, що і статус учасника бойових дій теж? – це привілей. А статус дитини-сироти та позбавленої батьківського піклування? Тобто у мене взагалі питання до бажання допомогти дітям. Не врегульована процедура внесення дитини в реєстр.

Третє питання, основне. Закон з такою красномовною назвою про соціальний захист, дітей навпаки позбавляє дітей тих невеликих пільг, що зараз існують. Тобто пишемо одне, а робимо протилежне і ніяких нових пільг та гарантій закон не передбачає, лише декларує, що діти внесені до реєстру,

колись у майбутньому можуть претендувати на виплати за рахунок репарацій. І не цього чекають люди зараз, і я впевнений, не повинні депутати брати на себе весь негатив, замість Міністерства соціальної політики виправляти їхню помилку, треба просто змінити постанову і відповідно до неї ми приймемо закон і це буде чесно.

А через їхню помилку цим законом позбавляти дітей пільгових категорій, тих пільг, зокрема дітей загиблих військовослужбовців, державної цільової підтримки для здобуття освіти, соціальних стипендій, безкоштовного харчування, ну, просто неприпустимо. І взагалі, вчора така ж теж позиція міністра соцполітики прозвучала, це теж слова міністра, що багато військових бізнесменів на фронті, тому їхні дітей не потрібно харчувати і так далі.

От така ситуація, колеги, я прошу не підтримувати цей законопроект, тому що і так вже Верховну Раду затоптати в грязь, зараз ще просто ми не можемо допустити зараз, всі військові, заради нашого майбутнього, заради дітей, воюють на фронті і тут сьогодні така підстава міністерства.

Тому дякую, що уважно вислухали і прошу сприйняти це до уваги. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Павло. Я думаю, що це те, про що казала пані Циба, про те, що в законі і про те, про що казав Михайло Михайлович, в проекті закону, який був наданий всім нашим народним депутатам, не було чітко означено, що всі діти хто отримав статус, вони автоматично мають перейти в цей реєстр і бути доданими автоматично. Тому що цю процедуру по 547-й Постанові, ви абсолютно правильно зазначили, вони цей статус отримувати почали.

Водночас не можу погодитися з тим, що ця Постанова 547, що вона була зроблена Кабміном самовольно, тому що харчування дітей було означено в законах в 2014, якщо я не помиляюся, і в 2017 роках, просто воно стосується Закону "Про освіту". І я сьогодні вранці з Бабаком розмовляла

щодо цього, тобто таким чином закони про освіту передбачають, що такі пільги мають бути і відповідно Мінсоцполітики виписував це під норми Закону "Про освіту".

Тому, в будь-якому випадку, я не думаю, ви дійсно абсолютно праві, що зараз не час розмовляти про те, що хтось має щось позбавляти, тим більше, що я знаю, що і позиція нашої міністерки, вона полягає в тому, що діти постраждали всі. Ми просто маємо розуміти, в якій мірі і яким чином ми зможемо допомагати, по яких індивідуальних програмах. Тут я думаю, що тут розбіжностей нема. І це потрібно доопрацювати, і зараз комітет мусить чітко надати напрям доопрацювання. І ця фраза про автоматичне включення людей, які отримали статус, до реєстру, вона має з'явитися. Я хочу сказати, що пані Тетяна проводила робочу групу після того, як цю фразу вже Мінсоц добавив. Але нардепи отримали законопроект попередньо за три дні, ми розсилали його, там ще цієї правки не було, тому вона має бути включена стовідсотково. Я думаю, що тут немає навіть дискусії.

Будь ласка, ще є від авторів правок, від народних депутатів загальні думки по чотирьох проблемах, по процедурі надання статусу... поправки. Тоді ми підемо... А хто ще у нас?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пані Галино, це я.

ГОЛОВУЮЧА. Вітаю, Юліє Володимирівно! Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко Юлія Володимирівна.

Шановні колеги, у мене є пропозиція далі вже не витратити час на обговорення цього законопроекту. Просто треба його на доопрацювання в групу відправити і після того, як будуть по суті приведені в порядок всі норми, які не зменшують права дітей і не зменшують обсяг соціального захисту дітей, після того тільки його розглядати на комітеті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Юліє Володимирівно.

Це було б так, якщо б у нас не було додатково двох проблем, які ми мусимо обговорити і сказати голові робочої групи, чи будемо ми включати ці норми в цей законопроект, чи будемо опрацьовувати інші законопроекти, які були подані від центральних органів виконавчої влади, пов'язані із наданням соціальних послуг дітям, які отримали шкоду життю, здоров'ю від агресії з Російською Федерацією. І відповідно нам потрібно зараз надати по цих питаннях для пані Тетяни для доопрацювання керівну вказівку від нашого комітету, чи будемо ми це доопрацьовувати, чи ні.

Таких тематик дві. МОЗ, МВС, Мінцифри по обміну персональних даних по дитині, по алгоритму, пошуку депортованих дітей. Це раз. Нам потрібно послухати три міністерства. І потрібно послухати міністра соціальної політики щодо необхідності перетворення державних установ в добровільному порядку на комунальні неприбуткові підприємства, таких правок не було попередньо. Тому комітет має визначитися, чи будемо ми це включати, чи ні. Там ані я, ані голова робочої групи одноосібно не можемо прийняти таке рішення, нам потрібно це вирішити на комітеті. Якщо не будуть проти, то ми послухаємо цю вказівку по цих двох речах і приймемо рішення.

Так, просять першими Мінцифри, тоді обговорюємо питання МОЗ, МВС, Мінцифри.

Я прошу, Турій Юрій Олегович, перепрошую, керівник експертної групи розвитку системи електронних реєстрів, тому що алгоритм відпрацьовувався саме Мінцифрою. Будь ласка.

ТУРІЙ Ю.О. Дуже дякую.

Шановні депутати, доброго дня! Якщо можна дати мені можливість презентувати, я покажу разом з презентацією, це що наш проект і його деталі.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пан Ігор, надайте право. Будь ласка, є у вас право. Будь ласка, продемонструйте.

ТУРІЙ Ю.О. Так, секунду.

ГОЛОВУЮЧА. Включайтесь, розішліть цю презентацію, будь ласка, на секретаріат комітету, ми розішлемо всім нашим нардепам. Будь ласка.

ТУРІЙ Ю.О. Так, я передам.

Отже наші правки, які запропоновані вони стосуються формування переліку і виявлення дітей, які є потенційно зниклі за особливих обставин в період воєнного стану. І це проект, який ініційовано представниками Офісу Президента, і у відповідності до чого було ініційовано також доручення Віце-прем'єр-міністра, яке ми опрацювали спільно з колегами з інших міністерств і зрозуміли, що ми можемо реалізувати експериментальний проект по тому, щоб на основі даних в державних інформаційних ресурсах виявити тих дітей, які є зниклими за, власне, період воєнного стану.

Трошки назад відійду, щоб тут зрозуміти, звідки це йде. Тобто у нас є реєстр зниклих безвісти і він працює за заявним принципом і там станом на зараз є 20 тисяч дітей, які вважаються депортованими. Одночасно з цим публічна комунікація представників Російської Федерації говорить про те, що вони депортували 700 тисяч українських дітей. Як ми бачимо, це більш ніж на порядок більше. У зв'язку з цим, щоб краще ідентифікувати і могли виявити, власне, весь спектр тих дітей, які попали в цю зону ризику, ініційовано, власне, цей законопроект і правки до нього.

Ми зробили попередню оцінку даних в державних інформаційних ресурсах, які дають нам підстави вважати, що цей експериментальний проект буде успішним. Ми маємо всього майже 8 мільйонів тих осіб, які є по віку дітьми. Відповідно це база, з якої ми поступово будемо виключати тих дітей, які якимось чином взаємодіяли з державою, і ця взаємодія зафіксована в

інших інформаційних ресурсах. Таких інформаційних ресурсів є концептуально п'ять. Це два інформаційних ресурси у Міністерства освіти і науки: АІКОМ і ЄДЕБО, які покривають учнів і студентів, дуже грубо говорячи. Багато даних є в електронній системі охорони здоров'я, тобто і там, і там є приблизно майже по 5 мільйонів взаємодій з громадянами після початку повномасштабного вторгнення.

Також в нас є ВПО база, яка явно ідентифікує про те, що діти перемістилися в межах України після початку повномасштабного вторгнення. І в нас є база прикордонників "Аркан", яка фіксує, хто виїхав за межі України, при цьому не в Російську Федерацію.

Таким чином, якщо там зовсім верхньорівнево, наш алгоритм передбачає, що ми від усіх живих дітей, які в нас є, які народилися в Україні, згідно даних ДРАЦС, будемо поступово виключати тих, яких ми змогли ідентифікувати у інших державних інформаційних ресурсах. Зміни, які конкретно запропоновані в законопроекті, пов'язані з тим, що в рамках експериментального проекту виникли застереження ряду органів щодо наявності в них повноважень на виконання такого співставлення. Це перше.

Друге. Те, що стосується Міністерства охорони здоров'я, електронна система охорони здоров'я і медичні дані взаємодії з лікарем, це теж вважається медичними даними, відповідно на них є на рівні законів досить багато обмежень щодо їх обробки. У зв'язку з цим потрібні, власне, ці точкові правки і виключення на рівні законів.

Я чув, що багато що, тобто дуже багато питань до обробки персональних даних у рамках цього співставлення. Я про це готовий в рамках окремого слайду обговорити. Тобто, звісно, ми на рівні експериментального проекту будемо передбачати, що це все буде відбуватися відповідно до законодавства про захист персональних даних. Всі дані між органами будуть передаватися в зашифрованому вигляді і в рамках за аналогічними процесами, які ми вже використовували для верифікації даних, тобто це

досить схожі процеси верифікація і співставлення. І досвід координації таких заходів у Мінцифри є і в органах, які долучені до цього, у більшості також є.

Крім того, алгоритм співставлення ми побудували так, щоб мінімізувати кількість даних, яка передається між органами, тобто там у рамках цих співставлень не передається весь масив даних, а поступово виключаються. І кожному новому органу, який отримує дані, передається все менше і менше даних так, щоб у кінцевому результаті отримати оцей набір тих дітей, які на основі даних державних інформаційних ресурсів є потенційно зниклими безвісти.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Власне, директива сама каже про те, що передача персональних даних без батьків відповідно до неповнолітніх осіб має передбачати, що в законі має бути встановлено конкретно, яка саме інформація передається і конкретно хто є відповідальним або володарем на той чи інший час такої інформації, і як вона захищена. Або в інших це законах, в Законі "Про захист персональних даних", або в нашому законі ми мусимо обмежити цей перелік даних тільки тим, що конче необхідно для алгоритму пошуку дітей.

Будь ласка, Міністерство внутрішніх справ чи Міністерство охорони здоров'я? Хто з вас перший? МОЗ? Представники МОЗ?

ОРАБІНА Т.М. Так. Галина Миколаївна, добрий день. Добрий день, шановні народні депутати, Михайло Михайлович. Я Орабіна Тетяна, директор Департаменту медичних послуг. Я би хотіла сказати, що в нас, в принципі, було декілька пропозицій щодо удосконалення самого проекту закону. Якщо ми почнемо зі зворотного питання, яке стосується обміну інформації і захисту персональних даних, так, насправді ми опрацьовували з колегами з Мінцифри це питання, ми розуміємо, що його потрібно врегулювати й іншим шляхом, як внесення змін до відповідно законопроекту,

ми не зможемо вирішити це питання, яке дуже болюче і дуже нагальне для нашої держави.

Ми спільно з Мінцифрою, в принципі, позицію, яку представник Мінцифри опрацьовував, спільно з ними як би її формували. У нас є ще декілька пропозицій щодо того, як вдосконалити цей процес і як саме визначити і виписати, ми готові в робочому порядку додати цю пропозицію. І в принципі, наша команда, яка займається цифровою трансформацією, заступник міністра Марія Карчевич, вона на постійному зв'язку і фінальна редакція саме цих правок до "Прикінцевих положень" законопроекту практично готова.

ГОЛОВУЮЧА. Ще Міністерство внутрішніх справ, у нас є Сабіров Руслан Фанісович. І ми після того... нам потрібно, власне, визначитися, щоб надати голові робочої групи керівну вказівку від комітету, щоб це питання включити і доопрацювати, щоб ми дочистили цю правку, дочистили разом з юристами, щоб там не було порушень директиви, Закону "Про захист персональних даних". Але зараз ми на стадії, коли нам потрібно просто сказати, що ми це включаємо чи ні, і народним депутатам потрібна саме та інформація, щоб визначитися щодо включення чи ні цього блоку питань.

Дякую вам, МОЗ.

Міністерство внутрішніх... Да, будь ласка.

_____. Галина Миколаївна, я вибачаюсь. А можна я ще декілька, якщо мені вже дали слово.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка.

_____. Можна я все ж таки додам ще до своєї позиції ще позицію Міністерства охорони здоров'я. Ми направляли висновок в цілому

до законопроекту, і у нас є декілька пропозицій до уточнення формулювання статей.

Наприклад, ми пропонуємо привести у відповідність формулювання 5 та 6 статей відповідно до основ законодавства і відповідно до основ про реабілітацію осіб, привести у відповідність ці поняття, визначити все ж таки, як ви правильно говорили, категорію тих осіб, які мають право отримати таку допомогу, визначити все ж таки, що таке соціальна підтримка, і що таке соціальна допомога. Тому тут у нас у висновку є доволі ґрунтовна позиція Міністерства охорони здоров'я. І я би хотіла просто, щоб не зупинятись зараз на вичитці саме цього тексту, тому що там є... в принципі, це суто технічні правки. Я дуже прошу врахувати позицію Міністерства охорони здоров'я і врахувати під час вже остаточної редакції підготовки законопроекту до другого читання нашу позицію, яка виключно стосується на тому, що ми би хотіли, щоб терміни, які в цьому законопроекті використовуються, відповідали нормам і вимогам чинного законодавства.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Таким чином є письмове зауваження від МОЗ, яке робоча група може взяти в обробку і врахувати чи відхилити це вже на робочій групі з пані Тетяною. Гарзд.

Міністерство внутрішніх справ. Є пан Руслан?

САБІРОВ Р.Ф. Доброго дня, шановна Галина Миколаївна, шановні народні депутати, всі присутні колеги. Міністерство внутрішніх справ опрацьовувало даний законопроект, направляло позицію. Більшість зауважень, вони були враховані і законопроект суттєво змінився. Але хотілось би зауважити на останній редакції частини п'ятої статті 3 щодо обміну інформацією про дітей. Там неконкретизована, яка саме інформація про дітей повинна обмінюватися, якою саме інформацією. Там зазначено,

просто передають таку інформацію про дітей, ну, без конкретизації, якої саме інформації.

І є ще деякі такі технічні правки: щодо визначення працівників, ну, щодо необхідності замінити працівників Національної поліції на термін "поліцейські". Це стосується частини другої статті 6 і частини першої статті 4 законопроекту.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Будь ласка, Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. У мене до вас питання як до колеги, а від мене як від колишнього керівника департаменту кримінальної міліції у справах неповнолітніх.

Ми говоримо, і, до речі, Мінцифри представник чітко висловив позицію, у мене до вас фахове запитання. А скільки сьогодні за статистикою МВС мають статус "діти, які безвісти зникли"? Скільки на сьогоднішній день є такого статусу? І скільки МВС розшукало протягом цього року?

ГОЛОВУЮЧА. Тобто скільки кримінальних справ, умовно кажучи, у вас відкрито? І скільки дітей як потерпілі проходять по цих справах? Уточнюю. Я перепрошую, Михайло Михайлович. У вас саме кількість кримінальних справ.

САБІРОВ Р.Ф. *(Не чути)*

ЦИМБАЛЮК М.М. Згідно Закону "Про Національну поліцію" саме МВС відповідає за облік, розшук і розслідування кримінальних проваджень, що стосується безвісти зниклих дітей. Чому це важливо? Тому що сьогодні ми в цьому законопроекті якраз і розглядаємо, а це є основа для того, щоб і Генеральна прокуратура, і, ви знаєте, міжнародні партнери від нас

вимагають: майбутні репарації – це має бути кримінальне провадження, якщо дитина, відносно неї Російська Федерація здійснила злочин. Через те це є дуже важливо.

А за моєю інформацією, МВС в цьому плані, що стосується розшуку дітей, має певні недоліки. Я про це говорив, до речі, з міністром.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайло Михайлович. Я думаю, що ви цю інформацію порухнете і дайте нам, будь ласка, на комітет, в письмовому вигляді, якщо можна МВС. Гарзд?

В презентації у Мінцифри ми цю цифру побачили, просто хотілося б побачити кількість кримінальних справ і кількість потерпілих дітей по цих кримінальних справах, щоб ми в комітеті теж це розуміли. Гарзд? Міністерство внутрішніх справ.

САБІРОВ Р.Ф. Можу зараз сказати про те, що військові злочини, вони підслідні органам Служби безпеки України, але за наявною інформацією з 24 лютого 2022 року внаслідок військової агресії постраждало 2 тисячі 862 дітей, з яких загинуло 437, тисяча 188 поранено, тисяча 237 зникли безвісти, з яких 379 розшукано.

ГОЛОВУЮЧА. Давайте, ви порухайте. Дякую. І дасте нам це в письмовому вигляді, гарзд? Прохання просто вважати, що це запит на інформацію від комітету, щоб ми це отримали і ця інформація була не усно озвучена, а щоб вона була письмово.

Михайло Михайлович, щоб ми чітко спиралися на інформацію, яку отримаємо.

ЦИМБАЛЮК М.М. Так, дійсно, пане Руслан, ви просто уточніть, нас цікавить, скільки сьогодні офіційно дітей в Україні зареєстровано як безвісти зниклі. Ви, можливо, не фахівець оперативної служби, але ви знаєте, що

згідно закону про ЄРДР, то ці всі злочини реєструються, відносно них порушується кримінальна справа і заводиться ОРС (оперативно-розшукова справа) де реально працюють по розшуку цих дітей, де вони сьогодні. І після того ми можемо казати: одні депортовані – це інша історія, інша стаття, а відносно інших ми здійснюємо розшук, бо не знаємо, де вони зникли.

ГОЛОВУЮЧА. Тобто ви знаєте, пане Руслане, що у нас оцей реєстр, який ввів, Ірина Верещук його ввела, вона всіх зниклих безвісти, в тому числі і дорослих і дітей, він переданий просто у відання Міністерства внутрішніх справ ще недавно.

Тому по оцьому реєстру, який переданий і який реєстр, саме який має МВС вести – це правильно передача відбулася, просто надайте нам інформацію, скільки дітей є зниклими безвісти, скільки кримінальних справ відкрито і скільки там дітей. Це може бути тотожне, а може – ні, тому що по одній кримінальній справі можуть бути, зникнути декілька дітей. Тому нам потрібна інформація і кількість кримінальних справ відкритих по зниклих безвісти, і кількість дітей, які є потерпілими по цих справах. Дякую задалегідь. Ми отримаємо це в письмовому вигляді.

Дякую Міністерству внутрішніх справ. Почули ваші зауваження.

Шановні народні депутати, чи можемо...

СУШКО П.М. Галино Миколаївно, можна один коментар?

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пан Павло. Будь ласка.

СУШКО П.М. Я як член координаційного штабу по дітях хочу повідомити, що це реальна проблема. Пан Михайло дуже слушно зауважив. І це ми вже рік намагаємося добитися від правоохоронних органів.

Дивіться, просто на прикладі. От якщо в одній сім'ї, наприклад, було 5 дітей, батьки є в них, все. От одна дитина не прийшла, то батьки розуміють,

що не прийшов там... Іван, наприклад, не прийшов. Вони його що? – подають у розшук. У розшуку шукають, потім заводиться кримінальна справа, там всі діють по розшуку, там ліс прочісують і так далі. А що у нас відбувається із статусними дітьми? От діти-сироти та позбавлені батьківського піклування – це державні діти, батьками являється держава. Дивіться, у нас ніхто не знає, скільки дітей не повернулося додому, по прізвищах не знає – Іван, там Петро чи хто? І тому нікого не подали у розшук. Розумієте, треба в першу чергу встановити, хто пропав і подати їх. Скільки у нас зараз дітей в Інтерполі в розшуку? Ми не знаємо, це реальна проблема.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Павле.

Це питання дотичне до нашого закону. Воно в нашому законі безпосередньо не вирішується, це пана Андрія Задорожного як порушення прав дитини, але водночас нам цю інформацію треба отримати. І ми від комітету просимо Міністерство внутрішніх справ відпрацювати алгоритм створення такого реєстру. Може, знову ж таки звернутися до Мінцифри, які могли б із всіх інформаційних джерел, які є в Україні, створивши алгоритм, знайти тих, де немає батьків чи батьки загинули, але вони статус не отримали для того, щоб ми дійсно в середині України такий механізм мали.

Дякую, пане Павле, знову за слушне зауваження. Я думаю, що ми це відобразимо в рішення комітету, шановні народні депутати. Я буду просити секретаріат, щоб від комітету ми цю інформацію направили і направили також від комітету запит до Мінцифри, до МВС щодо стану саме... і до новоствореної, мабуть, ще служби. З нами сьогодні наша пані міністерка, пані Оксана Жолнович, у будь-якому випадку такий алгоритм потрібно створювати.

Шановні народні депутати! Ми обговорили питання саме включені чи ні до роботи робочої групи, правка, яка стосується фіксації в законі, обміну інформації для закріплення на законодавчому рівні алгоритму пошуку

інформації про депортованих дітей. І зачепили трішечки питання, воно теж буде стосуватися обміну інформації щодо дітей, які зникли для того, щоб цю інформацію витягти з усіх джерел, які є.

У мене пропозиція тоді по цьому питанню вирішити зараз проголосувати, що ми пропонуємо голові робочої групи це питання опрацювати і включити до проекту Закону 9042-1. А далі вже робочій групі відповідно з усіма міністерствами і юристами врахувати в тому числі вимоги. Я сказала, що це Директива ЄС, мене поправили, це Конвенція ООН 108, і врахувати вимоги Конвенції 108 та Регламенту Європарламенту і Ради, 2016/679 від 27.04.2016 року, чітко детермінувавши обсяг інформації, яка підлягає обміну. А також чітко написано, як сказала нам Мінцифра про те, що обмін інформацією буде повністю або частково зашифрований, і той, хто обмінюється інформацією не буде мати доступу до персональних даних під час її передачі. Він буде шифрований, тому доступ буде закритий і це зберігає таку інформацію.

Таким чином я прошу поставити на голосування...

Да, будь ласка, пан Сергій.

ГРИВКО С.Д. Дякую, можна слово? Я б хотів ще звернути учасників цього процесу на наше законодавство безпосередньо. Це Кримінальний кодекс стаття 145 – це незаконне розголошення лікарської таємниці, 286-а Цивільного кодексу України право на таємницю про стан здоров'я і 32 статтю Конституцію України – це захист персональних даних.

Тому, будь ласка, в рамках цих потрібно знайти механізм такий, який задовольнить всіх.

Да, дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Таким чином ми готуємо саме обмін зараз інформацію по алгоритму пошуку дітей, що ми включаємо, це доручаємо нашій робочій групі це

доопрацювати з усіма зауваженнями, які були висловлені Мінтрансформації, нашими народними депутатами, депутатами, які подавали правки, від Павла Сушка маю на увазі в першу чергу для того, щоб ми це врахували і пані Тетяна на робочій групі це включила. Прошу проголосувати включення саме цього питання.

Хто – за? Пане Олег.

АРСЕНЮК О.О. Просимо голосувати, шановні колеги. Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк – за.

АРСЕНЮК О.О. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. За.

АРСЕНЮК О.О. Бабенко Микола Вікторович.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Гривко – за.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій... Дякую.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Юлія Тимошенко – за.

АРСЕНЮК О.О. За. Добрий день, Юлія Володимирівна.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

АРСЕНЮК О.О. Дякую. Одноголосно.

ЦИБА Т.В. Можна ще одне уточнення, я перепрошую. Дякую, колеги, що це розказали. Дуже величезне прохання, по-перше, до МОЗ. Ви озвучували про ваші правки, якщо можна, продублюйте їх, будь ласка. І якщо можна, ще до всіх, хто виступав: коли ми будемо працювати по цьому питанню, якщо можна, щоб ваші представники також увійшли в робочу групу принаймні на те засідання чи на ті засідання, де ми будемо саме це питання обговорювати, щоб ми відразу все дуже коректно відпрацювали, і як би відпрацювали і все, і поставили відразу в загальну табличку. Ще, якщо можна, уточнення, це, власне, те, що казав Павло Сушко, коли запит про

кількість дітей, щоб там ще було в розрізі – статусні діти чи нестатусні. Якщо можна, це нам теж було би дуже корисним. Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Тетяна, за зауваження. Прийняли всі до відома і прохання надіслати своїх представників на робочу групу.

У нас ще руку тримає Орабіна Тетяна. Це стара у вас рука? Маю на увазі, що...

ОРАБІНА Т.М. Ні, Галина Миколаївна, ні я хочу прокоментувати, що, да, ми готові долучитися, ми приймаємо участь в усіх засіданнях робочої групи. Свої зауваження, не зауваження, пропозиції щодо вдосконалення формулювань надали і надамо робочій групі в робочому порядку.

Я хочу ще раз подякувати Тетяні Цибі. Пані Тетяно, я вам дуже вдячна за те, що ви відгукнулися, не тільки враховуючи нашу позицію і її врахували, а в тому числі і підтримали нашу позицію щодо внесення змін до 31 статті основ законодавства, якою ми удосконалюємо, цю сферу законодавства у системі громадського здоров'я у зв'язку з тим, що у нас прийнятий і вже вступив в дію Закон про громадське здоров'я. Дуже конструктивна співпраця у нас з робочою групою, тому дуже дякую за таку налагоджену нашу співпрацю і конструктивну.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую і дякую вам. Мені здається, я нашому комітету, взагалі всім здається, що коли ми friendly розглядаємо це, дружньо розглядаємо – це конструктивно для всіх, для захисту людей.

Руслан Приходько, Мінветеранів ще, і ми переходимо до наступного блоку, бо ми вже годину працюємо. Шановні народні депутати, у нас ще купа питань.

Будь ласка, пан Руслан, дуже швидко.

ПРИХОДЬКО Р. Доброго дня, шановна Галина Миколаївна, доброго дня всім присутнім. Дякую за напрацювання відповідного законопроекту. Цілком підтримуємо міністерством відповідну законодавчу ініціативу. Прохання, за можливості, долучити питання щодо наших категорій, які наразі в останній редакції законопроекту з'явилися, до доопрацювання в робочій групі в частині харчування для дітей загиблих захисників України, а також цільової підтримки на навчання для учасників бойових дій. Питання дуже чутливі, я вважаю, що нам з Мінсоцполітики потрібно там доопрацювати це питання і спільно з колегами з комітету.

Буду дуже вдячний.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Руслане.

Просуваємося далі, у нас ще одна група питань щодо перетворення державних установ на неприбуткові комунальні заходи. Я надам слово нашій міністерці пані Оксані Жолнович, будь ласка.

ЖОЛНОВИЧ О.І. Дякую дуже за можливість виступити. Насамперед хочу подякувати пані Тетяні Цибі за організацію робочої групи. Насправді ми дуже-дуже багато плідно пропрацювали над цим законопроектом, дуже було багато також технічних запитань, дуже багато тих запитань, які слушно сьогодні народними депутатами піднімаються. Також хочу звернути, перш скажу про КНП, там два моменти.

Перше те, що сказав Михайло Михайлович, ви дуже слушно сказали про тих дітей, що можуть постраждати на територіях, де не виїхали. Ми окремо розглядали це на останньому засіданні і включили, практично намагалися всіма можливими словами включити всі варіанти, коли дитина постраждала, щоб ми мали можливість це виявити, зафіксувати і щоб потім ця дитина могла підтримати необхідну підтримку відповідно до ступеня того, як вона постраждала.

Так, ми сьогодні з Галиною Миколаївною Третяковою трохи дискутували. Моя особиста позиція що, в принципі, всі діти в Україні постраждали, але ми точно розуміємо, що обсяг страждань різний. І комусь просто потрібно їх, я не знаю, підтримати, обійняти, а комусь потрібна психологічна підтримки, а комусь потрібне лікування, а комусь потрібні ДЗР і так далі. І отут дуже важливо, щоб ми адресно і персонально підходили до кожної потреби і врахували по максимуму.

Друге: про статуси. Також тут немає у нас непорозуміння. Ми теж на останній групі. Це просто маленький апдейт. Бо ми ж вчора зустрічались з роботою групою. І вже оті застереження, які виникли, додатково проглянули і додатково опрацювали. У нас Законом "Про охорону дитинства" визначено статус, що діти, які постраждали внаслідок різних збройних конфліктів – узагальнено, цей статус він є такий кроссекторальний на майбутнє, ну, в принципі. Ми думали його замінити на постраждалих від російської агресії, а потім подумали, що, ну, хто його знає, дай бог, щоб такого вжитті не було. Але вдруг там Білорусь вирішить напасти, чи ще хтось.

Тому у нас залишається загальний статус в Законі "Про охорону дитинства", що постраждали в результаті можливих військових конфліктів. Далі ми говоримо, що у нас інших військових конфліктів, слава богу, за історією України, як отой конфлікт з Російською Федерацією, не було. Тому обсяг прав щодо конкретного військового конфлікту, обсяг критерій, як ми їх визначаємо і обсяг підтримки – ми робимо оцим законом. І вони один на одного повністю накладаються.

Тому всі діти, які вже мають оцей статус загальний, вони точно втягнуться сюди, і ці статуси рівнозначні. Тобто в когось якесь виникає, ну, як би непорозуміння чи несприйняття, що у нас будуть якісь різні статуси чи різний обсяг гарантій – ні, це ідентичний обсяг. Є загальне визначення, що діти страждають від різних конфліктів, є конкретний конфлікт і в рамках конкретного конфлікту ми чітко передбачає обсяг різних підтримок, різних гарантій. Не буде двозначностей, не буде задвоєнь. Ми всіх дітей, що

постраждали від... ну, тобто що мають оцей загальний статус, зразу втягнемо в наш реєстр. І вони охопляться повністю підтримкою цього закону.

Третє. Ще хотіла звернути увагу, обмін даними. Але тут ми звернулись до Мінцифри, маємо лідерство. Звісно, ми передбачаємо, що має бути згода законних представників на те, щоб діти побули в реєстрі. Правда, тут ми повинні розуміти, що, наприклад, якщо ми говоримо, що внутрішньо переміщені особи, вони вже є постраждали і їх вносили як внутрішньо переміщені, батьки давали згоду, щоб цих дітей вносити, то задвоювати ще раз цю згоду не потрібно. Тобто будуть частина згод, або якщо дитина звернулась в медичний заклад, батьки дали згоду на обробку персональних даних, то вона вже визначається як така, що надана згода для того, щоб працювати по ситуації щодо такої, як постраждала в результаті конфлікту.

Точно відпрацюємо це з юристами. Окремо звернулись до Юридичного управління, щоб це було максимально коректно. І щоб ми не порушували жодної норми, знову ж таки правильно сказав пан Сергій, але знову ж таки і не створили навантаження на наші органи. Бо якщо ми на кожну таку дитину, а це сім з половиною мільйона дітей, будемо отримувати через Службу у справах дітей окремий папір від батьків про згоду, то це, по-перше, розтягнеться на роки, а, по-друге, вони вмруть, вони нічого не зможуть іншого робити. Тому тут якраз системи цифровізації дуже важливі і нам потрібні оці тонкі елементи, те, що сказала пані Галина Миколаївна, з точки зору зашифрування даних і так далі, все чітко визначені. Просто мушу застерегти, що це проблема різних джерел.

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд. Це доопрацює робоча група. Дякую.

ЖОЛНОВИЧ О.І. Обов'язково ми...

ГОЛОВУЮЧА. Якраз до державних установ...

ЖОЛНОВИЧ О.І. Тепер до державних установ. Також просимо в рамках того, що ми вже комплексно підходимо до цього закону і так, як дивимося по всіх можливих напрямках, де нам потрібна буде підтримка дітей у сфері охорони здоров'я, покращення громадського здоров'я, додані правки, у сфері пошуку дітей через МВС. Ми також як Міністерство соціальної політики забезпечуємо соціальну підтримку і соціальні послуги. Зараз запровадили декілька експериментальних проєктів, в тому числі підтримки родини батьків щодо експериментального батьківства.

Крім того у нас виникають деякі питання щодо допомоги, наприклад, таким установам, як малий груповий будинок. Сьогодні через те, що він є установою, його не можна фінансувати з обласного, державного і місцевого бюджету, тільки з одного. Один бюджет не витягує, бо покладено на місцевий, і відповідно вони не працюють. Будинки побудовані, дітей там немає, запустити ми їх не можемо.

Також центри соціальних служб надають послуги, наприклад, кроссекторально, центр денного догляду для дітей: маленька громада, велика громада. Велика громада створює центр денного догляду, а з малої громади просто туди спрямовують дітей. Через те, що це установа, на кожну окрему дитину потрібно щоразу збирати сесію сільської ради, голосувати міжбюджетний трансферт і передавати, на початку року, в середині року, якщо така дитина виявилася і так далі. Це ускладнює.

Ми вже побачили, що у нас є можливості для реабілітаційних установ перетворюватися в КНП, для закладів охорони здоров'я перетворюватися в КНП, але законом немає такої можливості для соціальних установ, бо Цивільний кодекс чітко вказує, що можна перетворити у стану в КНП, тільки якщо про це окремо зазначено в законі.

Тому ми просимо дати можливість нашим громадам, вже є 340 по Україні КНП соціальних, але новостворених, вони працюють, вони показують успішну діяльність. Якщо можна, вивести презентацію, дуже коротко показала би переваги.

ГОЛОВУЮЧА. В мене знову прохання, щоби народним депутатам також ці презентації і вашу надіслали, щоб у кожного були.

ЖОЛНОВИЧ О.І. Зараз передамо.

Отже, що ми вирішуємо? Те, що я сказала, гнучкість господарювання. Тобто потрібно всередині року нову послугу, наприклад, зайти, надати, створити, в комунальному підприємстві в рамках господарської діяльності це набагато простіше, бо не треба змінювати штат, не треба погоджувати з радою структуру і так далі, так, як є це в бюджетній установі.

Якщо ми говоримо про оці міжбюджетні трансферти на різних рівнях громад, не потрібно щоразу залучати безпосередньо сесію, а сесія один раз може делегувати управлінню соцзахисту укласти договори з надавачами послуг на кожну конкретну дитину, і це вже робиться через управління, зразу укладається договір і дитині надається відповідна послуга.

Третє, можливість фінансувати з різних бюджетів, тобто ми частково з держави додаємо, частково область додає і вже відповідний заклад починає працювати і починає надавати послугу. Сьогодні такої можливості у нас немає, а ми маємо відповідний бюджет затверджений на наступний рік для того, щоби пробувати заводити часткове співфінансування по послугах, зокрема, в тому числі, для родин з дітьми.

Наступне, будь ласка. Також є дуже важлива складова, по установах у нас діє єдина тарифна сітка. По єдиній тарифній сітці соціальні працівники дуже мають низькі посадові оклади і ми не можемо, ми не маємо можливості всю тарифну сітку змінити. Ми вже внесли постанову про доплати і так далі, але це все одно дуже складний механізм, який аж з цілого Кабміну треба, скажемо так, спустити вниз, щоб дати можливість людям мати гідний догляд. Сьогодні в нас дитячі будинки-інтернати, де є діти з складними психоневрологічними порушеннями, просто не мають доглядачів, тому що у них дуже низькі заробітні плати. Це дозволить комунальним підприємствам

укласти відповідну колективну угоду і зразу поставити нормальні, гідні заробітні плати.

Відповідно теж саме стосується типового положення, визначення чисельності, структури – все це в КНП робиться гнучко.

Далі, у нас з Мінфіном були питання про ризики. Для того, щоб ризики зняти, щоб не було неконтрольованого перетворення установ в КНП, а щоб це була системна історія, яка погоджена вперше, у нас на все ще є типові положення по кожній структурі. І тому ми тут регулюємо Кабміном, де ми даємо таке положення, де ми даємо таке положення. Ми вже з Мінфіном погодили типові положення щодо центрів соціальних служб, де ми даємо можливість так або так діяти. Плюс зараз домовилися про те, що ми зробимо методичку обрахунку вартості для тих, хто буде готовий працювати в КНП, щоб це була незавищена вартість, щоб вона була доступна, щоб громадам було нормально закуповувати цю послугу, і щоб вона не пропала, і така методика так само є елементом тих норм, які ми пропонуємо.

А також ми включили методичні рекомендації як доручення Міністерства соціальної політики для того, щоб ми встановили етапність, які перші можуть бути перетворені, які ідуть наступні і так далі.

І ще третє, хочу звернути увагу, що це всього-на-всього право. Тобто даними нормами ми не створюємо обов'язку перетворювати, ми просто даємо можливість громаді, засновнику, відповідній сільській, селищній, міській раді, якщо вони прорахують економічно, що їм це потрібно, якщо в них є договори, з іншими громадами і це спростить їхню діяльність, зробити таке перетворення. Бо без такої можливості, визначеної в законі, вони, в принципі, не можуть цього робити.

І друге. Ми скорочуємо процедуру, роблячи таке перетворення дешевшим, це за аналогією з закладами охорони здоров'я. Якщо вони перетворюються по повній процедурі, то їм потрібно робити оцінку майна на все і це дуже дороговартісна історія, і довга історія. Ми, скорочуючи цю процедуру, даємо можливості без цієї дороговартісної оцінки робити це

перетворення, що для громад і для установ, бо вони й так не мають коштів, дозволить ці процеси робити менш вартісними і не витратити відповідні кошти на бюрократію, а, скажімо, спрямовувати їх на підтримку родин і дітей.

Оце наші такі ключові речі. Чому я прошу їх включити зараз сюди, – бо це довгий процес, саме перетворення все одно займе пів року. Навіть якщо після цього закону вони його розпочнуть, то раніше ніж, скажімо, лютий-березень ніхто цього не закінчить, і щоб дати можливість вже рухатися, не затримуючи, було б дуже добре, щоб ми системно підійшли до цього питання.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Оксано.

Да, можна питання. Я ще раз просто, щоб ми засистематизували, да, поперше, час. Цивільний кодекс забороняє перетворення державних установ у КНП... Я перепрошую, вимкніть, хто включається.

Забороняє перетворення державних установ в КНП, крім випадків, коли це регулюється спеціальними законами. Зараз нам пропонуються правки на двох сторінках щодо можливості добровільно перетворювати ДУ у КНП у випадках, коли це добровільно хоче громада і відповідно таке...

Будь ласка, Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. В принципі тут потрібно, як на мене, декілька речей. Перше: вивчити позицію асоціацій місцевих рад.

_____. Підтримую.

ЦИМБАЛЮК М.М. Потрібно, щоб вони мали цю позицію, бо насправді проблема існує, але не є проблемою зібрати сесію місцевої ради і на ній це все затвердити. Це перше.

І наступне, що стосується зарплати працівників, теж погоджуюся, що вони є надзвичайно низькі, але це повноваження Кабінету Міністрів. Тут не потрібно втягувати Верховну Раду, бо ви знаєте, як до цього відноситься взагалі сесійна зала щодо підвищення зарплати. От зараз же скажи, що ми будемо підвищувати чиновникам зарплати, хоча насправді, це ті люди, які надають послуги за мізерну зарплату мінімальну, там не дуже хто працює. Тобто тут потрібно, перше – асоціація місцевих громад, а друге – все-таки по зарплаті, чи варто це включати в цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайле Михайловичу.

Я думаю, що спочатку ми Міністерство фінансів послухаємо, а потім представників від асоціації. Будь ласка, від Мінфіну хто? Якщо є, пан Роман Єрмоличев, якщо нема, то Світлана Бойко. Будь ласка.

БОЙКО С.М. Доброго дня, Галино Миколаївно, шановні депутати, шановні присутні! Хотілось би сказати, що, дійсно, принципово ми цю позицію підтримуємо, і це є актуальним з точки зору переходу від утримання бюджетних установ до оплати послуг, а також ефективності використання коштів бюджетних на всіх рівнях. Бо вже зрозуміло, останнім часом установи утримуються, маючи лише одного чи двох клієнтів або навпаки мають відповідні навантаження і не мають відповідної оплати.

Ті всі застереження в ході робочої групи, які ми проговорювали і бачили ризики, які можливі, вони були пов'язані з тим, щоб не було там зловживань і перетворень, там на свій розсуд, ми це в робочому порядку обговорили вчора з Оксаною Іванівною і відповідно з працівниками міністерства.

Єдине, що хотілось би сказати, якщо ми в цьому процесі маємо заходити, ми маємо узгоджувати все відповідно з бюджетним законодавством для того, щоб цей процес не гальмувався, а йшов

відповідними правильними рухами і підтягувалася не тільки організаційна структура, але і відповідно правильна видаткова частина для того, щоб ми місцеві бюджети відповідні місцеві органи не зтягували в різне...

ГОЛОВУЮЧА. Ваш такий незрозумілий... ну, то єсть приховане ваше... Я зараз вам задам пряме питання. Якщо ми цей блок включимо в законопроект 9042-1 і випишемо зміни, можливість ДУ перетворюватися в КНП спеціальним законом на добровільних засадах за редакцією... редакцію ми поправимо, чи буде зауваження Мінфіну чи ні? Якщо буде зауваження Мінфіну, ми в порядок денний цей законопроект ніколи не поставимо. Якщо ваших зауважень не буде і ви відкриєте тільки от правкою в спеціальний закон можливість добровільно перетворюватися без змін до БК, до бюджету, то ми тоді це внесемо.

То єсть тут дуже чесна і прагматична позиція. Нам зараз потрібно прийняти рішення. Редакцію ми дочистимо разом з вами. Голова робочої групи це робить дуже добре. Питання тільки одне: ви будете писати потім негативний висновок чи ви підтримаєте, щоб у цьому законі така конструкція була: без змін до БК і до бюджету, тому що це не наша єпархія.

БОЙКО С.М. Вчора в дискусіях ми обговорювали зміни, ми не будемо писати зауваження.

ГОЛОВУЮЧА. Не будемо, гаразд. Дякую.

БОЙКО С.М. Ми мали лише технічне застереження цього.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. А текстівку вже виписати, таким чином ви не будете нам його тормозити, якщо зараз народні депутати приймуть рішення, що цей блок включається, гаразд.

БОЙКО С.М. Але можна ще додати, Галина Миколаївна?

ГОЛОВУЮЧА. Да, будь ласка, пані Світлана.

БОЙКО С.М. Але, дійсно, вважала б за доцільне, якщо ми комплексно підходимо до цього питання, то дець ми маємо розглядати питання змін до Закону "Про соціальні послуги" для того, щоб дійсно розбудувати правильно всю цю систему і відповідно до Бюджетного кодексу, але це, я розумію, що завдання на майбутнє.

ГОЛОВУЮЧА. Але оці зміни такі тоді до Бюджетного кодексу і до бюджету ви внесете самі. Правильно?

БОЙКО С.М. Ні, ні.

ГОЛОВУЮЧА. Не зможете? Разом з Мінсоц потім. Але нас турбує зараз наш законопроект, а те, що ви потім зробите зміни, то це вже ваша з Мінсоцом, – щоб ви нас не робили заручниками ваших тут дискусій, хто який закон пише. Нам потрібно роботу свою робити і потрібно приймати, а не потім мати заперечення і відповідно. Таким чином, якщо ми це вирішимо зараз, що ми вносимо, то ви нам напишете позитивний висновок. О'кей, ми почули. Пану Єрмоличеву стенограму передасте, що ми це почули.

Будь ласка, шановні народні депутати, що нам ще потрібно, щоб ви визначилися?

Територіальна громада. Хто від асоціації? Пан Слобожан, пан Тарас. Хто з нами? Хто – асоціація? Так, у мене прохання письмово звернутися від комітету до них щодо цієї конструкції для того, щоб вони письмово погодили нам.

Шановні народні депутати, що ми, не будемо зараз приймати рішення, яка пропозиція, чи будемо, чи почекаємо асоціацію? Почекаємо асоціацією.

_____ . Галина Миколаївна, а можна пару питань?

ГОЛОВУЮЧА. Да, будь ласка.

_____. Дякую. Я хотів просто прояснити з приводу цієї правочки. Перше питання: це добровільний перехід чи це обов'язковий перехід?

_____. Це тільки право, право...

ГОЛОВУЮЧА, Добровільне.

_____. Це тільки право на перехід.

_____. Зрозуміло, право. Якщо у нас немає такого права, то, ви казали, 340 – діє...

_____. Новостворених...

_____. Новостворені.

_____. Нові створюватись можуть, а ті що вже існують, вони зависли, вони ...

_____. Вони закупають соціальні послуги, відповідно надають соціальні послуги...

ГОЛОВУЮЧА. Нові.

_____. Нові, да.

_____. ... закупають, а всі інші просто в утриманні, у них не рівні права, вони не можуть один ... *(Не чути)*

_____. Зрозуміло.

А не буде такої ситуації, не складеться, що, якщо, наприклад, старі не будуть витягувати по якимось там показникам, щоб надавати ті соціальні послуги?

_____. Ні. Дивіться, тут ми повинні точно розуміти, що сьогодні послуги оплачуються, все одно джерелом фінансування буде громада. Тобто громада буде закупувати послугу у свого надавача. Єдине, що це буде гнучкіше, і коли це будуть інші громади, їм буде простіше співфінансувати. Це скоріше технічна правка, яка дозволяє простіше вести господарювання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. І їм потрібно, щоб з 1 січня це було, тому що це громадам дає можливість це робити.

_____. Гнучкіше...

ГОЛОВУЮЧА. Павло Сушко, будь ласка.

СУШКО П.М. Дякую, пані Галина. Я хотів би ще нагадати таку важливу річ стосовно розшуку дітей. Тисяча 119 чи тисяча 199, здається, дітей зараз, перебуває у розшуку. Це діти, стосовно яких батьки написали заяву, розумієте? У статусних дітях ніхто не пише заяву. На сьогоднішній

день, я так розумію, жодна дитина, яка статусна, яка державна, не розшукується взагалі. Це перше.

І друге, це діти, які осиротіли на окупованих тимчасово територіях, їх теж ніхто не встановлює і теж ніхто не розшукує. От у мене питання, тут МВС є, правильно я кажу, чи ні? Чи хтось подає в розшук статусних дітей на сьогоднішній день і хтось розшукує дітей, осиротілих на окупованих територіях?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Ми вже в іншому питанні. Ми очікуємо від МВС листа-відповіді на наш усний запит, але це запит до міністерства. І після того ми зробимо цей розгляд на нашому комітеті, ми вас обов'язково залучимо.

СУШКО П.М. Все. Дякую, дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Пані Тетяна у нас очолює підкомітет. Ми це не залишимо, у нас нічого не залишається...

СУШКО П.М. Просто до того питання, врахувати в рішенні комітету, якщо можна оце, що я сказав.

Все, дякую, колеги. До побачення.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Дякую, що долучилися, дякую.

_____ . .. *(Не чути)*

... і за умови, якщо ми отримаємо позитивний висновок Асоціації міст, щоб воно вже було на опрацюванні в робочій групі.

ЦИМБАЛЮК М.М. У нас може просити...

_____ . Я, до речі, можу просити Галину Миколаївну підняти таке питання.

ГОЛОВУЮЧА. Михайло Михайлович, це вже у нас колегіальне буде рішення, бо тут має бути колективна відповідальність.

Шановні народні депутати, скажіть, будь ласка, без письмової згоди Асоціації міст ми можемо розглядати зараз це питання, чи почекаємо їх відповіді? А поки пані Тетяна почне працювати з тою тематикою, яка у неї вже є.

ЦИМБАЛЮК М.М. Можна пропозицію? Послухати думку пані Тетяни як голови робочої групи, якщо вона вважає, що ми можемо зробити це не дочекаючись цього рішення, то ми готові підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Пані Оксана, давайте ми будемо по черзі всіх слухати.
Пані Тетяна, будь ласка.

ЦИБА Т.В. Дуже дякую.

Дивіться, чесно кажучи, коли до нас тільки зайшли ці правки, то ми попросили, щоб до нас на робочу групу прийшли представники асоціацій. Прийшли не всі, але ми також запрошували представника комітету з місцевого самоврядування пана Віталія Безгіна. Насправді Віталій від комітету, він сказав, що принципових зауважень у них немає, вони розуміють потребу в цьому. І асоціації також сказали, що принципових зауважень немає. Реально, дивіться...

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд. Пані Тетяна, тоді ми так зробимо. Таке формулювання. Пропоную доручити робочій групі опрацювати ці питання і винести позицію робочої групи на комітет. Бо якщо по першому питанню ми

вирішили, що ми включаємо, то по другому питанню ми доручаємо вам це доопрацювати, і далі винести це на комітет. Гарзд?

Прошу проголосувати. І ми маємо переходити до інших вже питань.

Пан Олег.

АРСЕНЮК О.О. Переходимо до голосування.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк – за.

АРСЕНЮК О.О. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. За.

Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Гривко – за.

АРСЕНЮК О.О. Гривко – за.

Остапенко Анатолій Дмитрович. Остапенко Анатолій Дмитрович.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. Никорак – за.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко – за.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко Юлія Володимирівна – утрималась.

Дякую.

АРСЕНЮК О.О. Утрималась. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Я – за.

АРСЕНЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

Тоді ми можемо переходити до пункту два нашого порядку денного. Ми працюємо вже майже півтори години, година двадцять. Тому я попрошу секретаря, щоб він нам нагадав про регламент, як ми працюємо.

Ми переходимо до пункту другого нашого порядку денного. У нас проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо пропорційного обчислення страхового стажу особам, які працювали за межами України (реєстраційний номер 9453, друге читання). Доповідає Арсенюк Олег, голова робочої групи.

Я до першого питання ще додам. Я думаю, що не потребує голосування того, щоб чітко означити, що всі статуси будуть автоматично включені до реєстру, взяти в роботу письмові зауваження МОЗ і не чіпати наразі максимально проблематику харчування, це інша тематика, там потрібно включати БК. Виключити зараз цю тематику, да? Я думаю, що це просто ми між собою це розуміємо.

Будь ласка, пан Арсенюк Олег, голова робочої групи.

АРСЕНЮК О.О. Шановні народні депутати, шановні присутні! 24 серпня 2023 року законопроект за реєстраційним номером 9453 прийнято в першому читанні за основу. До законопроекту надійшло 122 пропозиції від 25 народних депутатів України. Під час доопрацювання законопроекту за реєстраційним номером 9453 до другого читання проведені засідання робочої групи, яка розглянула пропозиції і поправки до законопроекту, внесені народними депутатами України. Із внесених пропозицій пропонується: 40 – врахувати, 2 – врахувати частково, 69 – відхилити.

За результатами обговорення на робочих групах з метою доопрацювання законопроекту мною напрацьовані додаткові пропозиції для внесення на цьому засіданні. Зазначені пропозиції були вам надані для розгляду у проекті порівняльної таблиці під номерами 15, 26, 59, 66, 69, 85, 110, 114, 116, 117, 119 та в проекті рішення комітету.

Пропозиція номер 15. Абзац шостий підпункт 1 пункт 1 розділ I викласти в такій редакції: "До вислуги років не зараховується періоди військової служби з 19 лютого 2014 року у Збройних Силах, органах внутрішніх справ, органах державної безпеки, поліції, інших військових формуваннях, перебування на посадах державної служби, на посадах в органах місцевого самоврядування, у відповідних органах (формуваннях) Російської Федерації, в періоди добровільної роботи на посадах, пов'язаних із виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій у незаконних органах влади, утворених на тимчасово окупованих

територіях, зокрема в окупаційній адміністрації держави-агресора, в незаконних судових або правоохоронних органах, а також добровільна участь у незаконних збройних чи воєнізованих формуваннях, утворених на тимчасово окупованій території та/або у збройних формуваннях держави-агресора.

В абзаці шостому підпункту третього пункту другого розділу I слова "у тому числі на посадах рядового та начальницького складу, інших державних органах у тому числі" виключити. Слова та символи "в органах місцевого самоврядування" замінити словами "на посадах в органах місцевого самоврядування".

Пропозиція номер 26 замінити абзац другий пункту 1 частини другої розділу I абзацами такого змісту: "Фізична ідентифікація – це процедура встановлення ідентифікаційних даних особи із документів, створених на матеріальних носіях або електронних даних, у результаті виконання якої забезпечується одноразове встановлення фізичної особи, що проводиться в органах Пенсійного фонду, якщо особа не пройшла фізичної ідентифікації в установі банку, в якій отримує пенсію".

До фізичної ідентифікації прирівнюється авторизація в особистому електронному кабінеті на вебпорталі електронних послуг Пенсійного фонду за допомогою віддаленого кваліфікованого електронного підпису Дія.Підпис (Дія ID), створеного за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг. Ідентифікація особи за допомогою відеоконференцзв'язку із дотриманням законодавства у сфері електронних довірчих послуг, під час сеансу якого пред'являються документи, що посвідчують особу відповідно до порядку, встановленого ...

ГОЛОВУЮЧА. Пане Олеже, я запитаю зараз. Шановні народні депутати, чи потрібно зараз це озвучувати, чи ви побачили це в таблиці? Чи будуть зауваження від авторів правок до текстів правок, які комітет запропонував як проект?

Чи у нас там дружньо і ми можемо? Хай прочитає? Просто, гаразд, давайте.

АРСЕНЮК О.О. ... треба, під стенограму.

Так, почну з нового абзацу. "Ідентифікація особи за допомогою відеоконференцзв'язку із дотриманням законодавства у сфері електронних довірчих послуг, під час сеансу якого пред'являються документи, що посвідчують особу, відповідно до порядку, встановленого правлінням Пенсійного фонду за погодженням від центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сфері соціального захисту населення та у сфері електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації, посвідчення в установленому порядку за зверненням одержувача, який тимчасово проживає за кордоном і відповідною закордонною дипломатичною установою України факту, що особа є живою".

Пропозиція номер 59. В абзаці третьому підпункту 5 пункту 2 розділу I законопроекту після слів "до 31 грудня кожного" доповнити словом "календарного".

Пропозиція номер 66. Пункт 3 викласти в такій редакції: "В разі смерті пенсіонера визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим у встановленому законом порядку".

Пропозиція номер 69. Абзаци восьмий та дев'ятий в пункті 6 частини другої розділу I законопроекту виключити.

Пропозиція 85. Абзаци з дванадцятого по п'ятнадцятий, пункт 6 частини другої розділу I із законопроекту виключити.

Пропозиція номер 110. В абзаці другому підпункту 8 пункту 2 розділу I назву закону викласти у такій редакції: "Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання питання обчислення страхового стажу та пенсійного забезпечення", слова "та відповідні умови призначення пенсій передбачені законодавством відповідної держави" виключити.

Пропозиція номер 114. В абзаці третьому підпункту 9 пункту 2 розділу I назву закону викласти у такій редакції: "Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання питань обчислення страхового стажу та пенсійного забезпечення".

Пропозиція номер 116. Частину третю розділу I законопроекту виключити.

Пропозиція номер 117. Частину четверту розділу I законопроекту виключити.

Пропозиція номер 119. Пункт 2 з законопроекту виключити у зв'язку з цим пункт 3 розділу II вважати пунктом 2.

Разом з тим, учасники засідання робочої групи не дійшли згоди щодо пропозицій, внесених народним депутатом України Павлюком Максимом. Це пропозиції: 4-и, 5, 6, 7, 8, 16, 18, 22-а, 35, 111, 118. Хочу зазначити, що цими пропозиціями пропонується надати право особам рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань на призначення пенсій в порядку та на умовах, встановлених для військовослужбовців Законом України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб".

Слід зазначити, що право на пенсійне забезпечення осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань на рівні з військовослужбовцями вже передбачено Законом України "Про Державне бюро розслідувань", але на разі не може бути реалізовано, оскільки відповідні зміни не були внесені до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб".

Тому, шановні колеги, прошу комітет ці питання розглянути. Наскільки я знаю, автор правки Павлюк Максим у нас сьогодні є, тому прошу надати йому слово та почати обговорення і там ще буде одне питання, правка Максима Дирдіна з приводу окупованих територій і саме ідентифікації.

ГОЛОВУЮЧА. Який номер?

АРСЕНЮК О.О. Це номер 78 та 120.

ГОЛОВУЮЧА. Ми обговорюємо зараз правки пана Павлюка: 4, 5, 6, 7, 8, 16, 18, 22, 35, 111, 118, які пов'язані між собою, і вони економлять нам всім народним депутатам час у залі, тому що вони імплементують норми, які вписані в Законі 9002, і в мене прохання просто розглядати їх всі разом. І як ви сказали зараз, ще є дві правки 78 і 120, які потребують голосування.

Шановні народні депутати, є необхідність зараз, я зараз попрошу пана Максима Павлюка виступити, є необхідність там детально обговорювати? У нас є рішення комітету про те, що рекомендувати Верховній Раді України законопроект 9002 прийняти за основу. Таким чином його правки, пана Максима, дублюються.

Чи потрібно нам це обговорювати чи ми можемо зразу проголосувати, шановні народні депутати? Можемо голосувати.

Пан Максим, будь ласка.

ПАВЛЮК М.В. Вітаю, шановні колеги. Я не наполягаю на великому, широкому виступі, я розумію, що ви ці правки всі опрацьовували в рамках законопроекту відповідного, який ви зазначили. Просто в черговий раз закликаю і прошу вас підтримати їх і винести в зал даний законопроект з цими підтриманими поправками, щоб зняти питання по одному із законопроектів і зменшити, скажімо так, залишок і зробити добру справу для правоохоронного органу. І не давати іншим колегам маніпулювати про те, що йде мова тільки про одного якогось пенсіонера. Це йде мова про велику систему, кількість пенсіонерів, яких щоденно буде зростати.

Дякую, шановні колеги, підтримайте, будь ласка, правки.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую пане Максиме.

Тоді я ставлю на голосування підтримку у табличці на друге читання правок пана Павлюка: 4, 5, 6, 7, 8, 16, 18, 22, 35, 111 і 118.

Будь ласка, пане Олеже.

АРСЕНЮК О.О. Прошу голосувати, шановні колеги, за таку пропозицію.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ГОЛОВУЮЧА. Покинув нас.

АРСЕНЮК О.О. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. За

Бабенко Микола Вікторович.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. За.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Тимошенко – за. Дякую.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

АРСЕНЮК О.О. Циба – за.

Одноголосно. Дякую. Рішення прийнято.

І переходимо далі... Тоді я хочу пропозицію Павлюка Максима номер 16, пропоную врахувати частково, виключити "осіб рядового складу та осіб молодшого начальницького складу".

Також пропоную додатково обговорити пропозиції народного депутата Дирдіна Максима. Це пропозиція номер 78 пункт 4 частини першої статті 49 законопроекту, після слів "передбачених законодавством" доповнити словами "за винятком випадків, коли громадяни України проживають на

тимчасово окупованих територіях", та пропозиція номер 120, я, можливо, не буду зачитувати, але хочу додати...

Ні... він був на всіх робочих групах. І я так своїми словами зараз хочу розповісти, що суть в чому, що на сьогоднішній день є проблема ідентифікації на окупованих територіях. Якщо немає проблеми людей, які є на сьогоднішній день за кордоном з приводу інтернет або ще щось, то на сьогодні на окупованих територіях є проблема і з інтернетом, і зв'язком, тому що там вже змінилися і оператори, там змінився і зв'язок. І як саме воно буде, оце лягає в цей законопроект оця ідентифікація на окупованих територіях, я запропонував винести на засідання комітету та обговорити це питання, тому що це воно дійсно важливе.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Зараз ми послухаємо пані Оксану, Мінсоц, зауваження. Я хочу все ж таки, щоб ми чітко... Ви сказали, що одну правку 16, да, пана Павлюка врахувати частково, щоб ми проголосували кожен з них, правильно? Ви сказали, що якусь одну правку врахувати не повністю, а частково. 16-у, правильно? Потім ми голосуємо, 78-а і 120-а – зв'язані між собою? Ми голосуємо їх разом, да? Вони мусять... 16-а, окремо.

АРСЕНЮК О.О. Ні, це 16 правка, це до того питання Павлюка з приводу...

ГОЛОВУЮЧА. Ви кажете, що її врахувати... Ми зараз врахували всі правки Павлюка повністю, ми зараз за це проголосували. Ви зараз пропонуєте 16 правку врахувати частково в редакції, яка запропонована в таблиці, правильно?

АРСЕНЮК О.О. Так.

ГОЛОВУЮЧА. Таким чином ми зараз це проголосуємо, що саме 16-у врахувати не повністю, а частково. А 78 і 120 правки Максима Дирдіна, вони пов'язані між собою, правильно, секретаріат? І ми їх голосуємо разом. І зараз слухаємо точку зору Мінсоцу. І ця правка стосується ідентифікації осіб, які знаходяться на окупованій території. І що він пропонує, як він пропонує? Будь ласка, пані Оксана, прокоментуйте нам 78-у і 120-у.

ЖОЛНОВИЧ О.І. Наскільки я розумію, дивіться, взагалі-то фізична ідентифікація, її суть, в принципі, виникала і зараз існує в чинному законодавстві щодо людей, які мають пенсії на тимчасово окупованих територіях. Пам'ятаєте, раніше їх змушували фізично приїжджати в Ощадбанк, були для цього спеціальні оці перепускні штуки. Вони приходили, показували з паспортом, що вони живі раз там в певну кількість часу, і тоді їм продовжували виплачувати пенсії. Зараз ми розуміємо, що це абсурд, бо нема в нас цих зон розмежування, як ці люди з тимчасово окупованих територій зможуть фізично перетнути лінію бойових дій, при чому кожен повиїжджав, хтозна-як. Якщо ми не дозволимо їм дистанційну ідентифікацію зараз, а у них не буде, у нас є закон визначений, що якщо немає руху коштів по рахунку, ми припиняємо виплати, і мусимо це робити, бо ми не розуміємо, чи ця людина померла чи ні. Ми зараз не маємо даних зібрати, у нас немає свідоцтв про смерть, і хто б там фіксував смерть на тимчасово окупованих територіях. Є старші люди. Наприклад, родичі пишуть заяви, ну, як вміють, і передають різними способами. І от рух коштів треба буде припинити. А буває така ситуація, що людина не змогла їх зняти, а потім, наприклад, є покращення інтернету чи ще щось, і вона хоче відновити своє право, показати, що вона жива.

Це є можливість. Якщо ми знову ж таки заберемо можливість дистанційної ідентифікації, залишиться тільки одна – фізична для цих людей на тимчасово окупованих територіях. І насправді вони взагалі втратять

можливість поновлювати свої виплати. Вона буде припинена, і тоді треба, щоб ця людина фізично...

ГОЛОВУЮЧА. Дивіться, ми просимо прокоментувати, що правки Дирдіна, чому вони відхилені по суті, що він пропонував, як він пропонував.

Дарина Марчак, будь ласка, у вас рука піднята. Чи ви потім по пенсіях ДБР?

МАРЧАК Д. Ні, по поправкам пана Дирдіна. Він пропонував, щоб не застосовувалася фізична ідентифікація для громадян, які проживають на тимчасово окупованій території. Якщо врахувати цю правку, то всі ті люди, які сьогодні досягли пенсійного віку, але проживають на тимчасово окупованій території і не мають права на отримання пенсії, або їм припинено було вже за діючого законодавства припинено виплату пенсій, вони просто не зможуть отримати взагалі такого права.

Тому, власне, виключення тимчасово окупованої території з периметру можливості проведення віддаленої ідентифікації якраз створює проблеми для тих людей, які проживають на тимчасово окупованій території. І на останньому обговоренні пан Дирдін, коли ми нарешті вже пояснили логіку, пан Дирдін сам сказав, що він не наполягає, якщо він справді некоректно зрозумів суть проблеми, то він не наполягає на своїй правці.

Власне, проблема проста: у нас люди на ТОТ сьогодні не можуть отримувати пенсію, оскільки для того, щоб отримати право на пенсію, їм потрібно прийти фізично у відділення, пройти фізичну ідентифікацію, що ця людина жива, прийти або у відділення пенсійного банку. І цією правкою якраз про розширення документів фізичної ідентифікації, яка вже сьогодні застосовується, ми людям, які проживають на тимчасово окупованій території дамо можливість віддалено в різні способи звернутися до Пенсійного фонду і отримати знову право на виплати.

ГОЛОВУЮЧА. Таким чином пропозиція: правки 78 і 120 відхилити.

Да, будь ласка.

_____. Можна маленьке питання, яке не задавалось на робочій групі. До речі, ви сказали, щоб ми вкінці робочої групи, пан Дирдін сказав, щоб ми не наполягали. А я його потім зустрів в залі і все-таки ми з ним обговорили. У мене питання. От скажіть, будь ласка, окупована територія, змінився оператор. Як людина може, куди дзвонити з російського номеру вона буде дзвонити на Україну й ідентифікуватись? Як воно відбувається?

МАРЧАК Д. Дивіться, людина може в будь-який спосіб зв'язатися телефоном з відділенням пенсійного банку. Я нагадаю, що за Законом про банківську діяльність сьогодні громадяни для того, щоб отримувати кошти з своїх банківських карток вже зобов'язані проходити фізичну ідентифікацію. І банки це роблять. Ми якраз цією нормою говоримо про те, що якщо людина не змогла в банку пройти фізичну ідентифікацію, їй припинено нарахування пенсій, чи людина немає право на нарахування пенсій, тому що не може дійти до Пенсійного фонду, у неї є зараз, от оцією нормою ми даємо широкий інструментарій для того, щоб звернутися телефоном, якщо людина проживає там за кордоном, в консульство, зараз вона також немає право цього робити.

І людина зв'язується телефоном з Пенсійним фондом, домовляється, в який спосіб вона зможе коли їй зручно цю фізичну ідентифікацію віддалено пройти, і все.

ГОЛОВУЮЧА. Ну, то єсть у нас немає якихось виключень саме для ОРДЛО чи для окупованої території. У нас підходи в законі однакові. А пан Максим пропонував якісь інші речі по ідентифікації ОРДЛО, цього не потрібно. Тому є пропозиція від Мінсоцу, від мене є пропозиція, правки не враховувати, тому що закон встановлює однакові вимоги до всіх наших

громадян, незалежно від того, знаходяться вони за кордоном, на окупованій чи не окупованій території, для нас це однаково, інструменти однакові. Правильно, пані Дарино?

МАРЧАК Д. Так, і більше того, ми спеціально цей інструментарій розширюємо, тому що люди, які проживають сьогодні в Україні, в них немає проблем з проходженням фізичної ідентифікації, якщо вони на підконтрольній території, а от якраз є проблема у тих громадян, які проживають на ТОТ. І для того, щоб цю проблему вирішити, ми і пропонуємо ці зміни по розширенню інструментів фізичної ідентифікації.

ГОЛОВУЮЧА. Таким чином пропозиція правки Максима Дирдіна відхилити. Правильно? 78-у і 120-у, правильно? Так.

Тоді ми голосуємо. Спочатку ми голосуємо, револьверно робимо, спочатку правка 16. Врахувати правку Максима Павлюка частково в редакції, яка запропонована в таблички на розгляд комітету – раз. І друге голосування: проголосувати дві правки Максима Дирдіна 78 і 120 про їх відхилення.

Будь ласка, пан Арсенюк, друге голосування проведіть, будь ласка.

АРСЕНЮК О.О. Пропозицію Павлюка Максима номер 16 пропоную врахувати частково, виключити осіб рядового складу та осіб молодшого начальницького складу. Прошу голосувати.

Третьякова Ганна Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович. Відсутній.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. Струневич – за.

Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

АРСЕНЮК О.О. За.

Тимошенко Юлія Володимирівна. Немає.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

АРСЕНЮК О.О. Циба – за.

8 – за. Рішення прийнято.

ГОЛОВУЮЧА. І друге голосування.

АРСЕНЮК О.О. І друге голосування про відхилення пропозиції номер 78 та 120 Дирдіна Максима.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Бабенко Микола Вікторович.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. За.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

АРСЕНЮК О.О. За.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

8 – за. Рішення прийнято. Тому...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати. Тоді вноситься пропозиція проголосувати з урахуванням проголосованих правок, проголосувати таблицю в цілому і направити законопроект до Верховної Ради України з рекомендаціями: за результатами розгляду в другому читанні проект закону прийняти в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Доповідачем на пленарному засіданні визначити голову нашого підкомітету щодо захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи та керівника робочої групи Арсенюка Олега.

Будь ласка, прошу.

АРСЕНЮК О.О. Прошу голосувати.

Третякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Цимбалюк Михайло Михайлович. Відсутній.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. За.

Бабенко Микола Вікторович.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович – за.

ГРИВКО С.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. За.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Тимошенко Юлія Володимирівна. Відсутня.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

8 – за. Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олеже.

У мене процедурне питання, я прошу, шановні народні депутати, зараз розглянути питання 8, а також 10 і 11, щоб ми не тримали нашого академіка наук Лібанову Еллу Марленівну, бо ми вже працюємо годину 45. Водночас у нас від пана Воскобойника Василя та від Елли Марленівни є пропозиція щодо розгляду або презентації проекту "Візія-2033", нам потрібно думати про збереження та розвиток трудових ресурсів України в найближчі десятиріччя.

Тому пропозиція є розглянути питання 8, потім зміни до нашого плану і на сьогоднішній день роботу закінчити і розглянути інші закони на другому засіданні. Ті закони, які йдуть на друге читання, ми розглянули, які є вже прийнятими і які є нагальними.

Будь ласка, тоді якщо "за", то прошу процедурне рішення це проголосувати.

АРСЕНЮК О.О. Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. Бабенко Микола Вікторович.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

АРСЕНЮК О.О. 9 – за. Рішення прийнято. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати.

Тоді переходимо до пункту 8 нашого порядку денного – це презентація проекту "Візія-2033: збереження та розвиток трудових ресурсів України в найближче десятиріччя".

Будь ласка, пан Воскобойник Василь, а потім Лібанова Елла Марленівна. Будь ласка.

ВОСКОБОЙНИК В. Шановні друзі, вітаю всіх присутніх та дякую шановним депутатам та пані Галині Миколаївні за можливість провести презентацію проекту, який має назву "Візія-2033: збереження та розвиток трудових ресурсів України в найближче десятиріччя". Хочу зробити окрему примітку, що донором цього проекту виступив Міжнародний фонд "Відродження".

У зв'язку з тим, що часу обмаль, прошу дозволити розіслати презентацію проекту всім учасникам проекту вже після цього заходу. Пані Галина Третьякова, прошу. І я підключаю саму презентацію.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, ми слухаємо, так.

ВОСКОБОЙНИК В. Сподіваюсь, що всі бачать презентацію, і починаємо. Питання трудових ресурсів стає питанням виживання України в найближчому майбутньому. Перемога у війні не принесе подальшого економічного зростання, якщо вже зараз не дбати про три головні речі. Перше – це повернення українців додому. Друге – скорочення обсягів трудової міграції у повоєнний період. І третє: залучення трудових мігрантів з інших країн до України.

Мета проекту: збереження та розвиток трудових ресурсів в найближче десятиріччя. Сприяння повернення українців, котрі зараз знаходяться за кордоном. Скорочення обсягів трудової міграції з України в повоєнний період. Забезпечення через проведення дослідження експертних обговорень, підготовки профільного законодавства, яке буде побудовано на основі фактів та відповідатиме принципам недискримінації та поваги до прав людини.

Діяльність в межах проекту. Проведення наукової експертизи ситуації, яка склалася з трудовими ресурсами в Україні. Оцінка до повернення та залучення трудових мігрантів з інших країн серед представників місцевої влади, місцевого бізнесу та мешканців окремих регіонів, визначення потреб та можливостей.

І друге – це проведення наукової експертизи міграційних політик окремих країн світу, щоб зробити комплексний висновок стосовно найбільш цікавих для України практик задля актуалізації міграційної політики України.

Результати, які ми очікуємо. Перше: початок широкого обговорення теми повернення українців котрі зараз знаходяться за кордоном. Скорочення обсягів трудової міграції з України у повоєнний період та залучення трудових мігрантів з інших країн.

Друге – це напрацювання шляхів залучення, адаптації та соціалізації іноземних трудових мігрантів. І третє: створення драфту змін та авторизацію міграційної політики України.

І саме головне, це команда нашого проекту. Воскобойник Василь, президент Всеукраїнської асоціації компаній з міжнародного працевлаштування, в рамках цього проекту буде проводити загальне керівництво проектом, залучатиме ресурси на його виконання та буде вести комунікаційну компанію, в тому числі співпрацю із засобами масової інформації.

Друге. Це Елла Марленівна Лібанова, науковий консультант проекту, доктор економічних наук, професор, академік Національної академії наук

України, член Міжнародного союзу демографів, директор Інституту демографії та соціальних досліджень імені Птухи Національної академії наук України. В рамках проекту вона буде вести напрям: оцінка ситуації, яка склалася з трудовими ресурсами України.

І Світлана Петрівна Калініна, також науковий консультант проекту, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки праці Маріупольського державного університету, який зараз знаходиться у місті Києві, очільник наукової школи з питань міжнародного ринку праці. В рамках проекту вона буде вести напрям: аналіз міграційної політики держав, орієнтири для України.

Це скорочена версія презентації, надіслана буде більш розширена і на останньому слайді будуть присутні мої координати. Прошу звертатися всіх, хто зацікавлений в тому, аби доєднатися до реалізації цього проекту.

Дякую за увагу. І, будь ласка, передаю наступне слово поважній Еллі Марленівна.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пані Елла. Пані Елла? Не чуємо вас, мікрофону нема, не включений.

ЛІБАНОВА Е.М. Тепер включений.

ГОЛОВУЮЧА. Чуємо.

ЛІБАНОВА Е.М. Я просто з телефону підключилася, тому є проблеми.

Шановні колеги, ми презентуємо цей проект на такому високому рівні саме через те, що сьогодні важко знайти більш болючу проблему ніж регулювання зовнішньої міграції. Питання це не тільки в тому, що так багато від нас виїжджає, хоча і це також, але загалом зовнішня міграція сьогодні перетворилася на головний драйвер взагалі демографічної динаміки.

Ми бачимо скорочення населення, ми бачимо проблеми, які з цим пов'язані, але ми не хочемо віддати самі собі звіт в тому, що підвищення народжуваності абсолютно нереально до того рівня, який потрібен країні сьогодні. Зниження смертності, дай боже, ми будемо тут мати успіх, але все одно ми не зможемо вийти з пастки природного скорочення населення України. Єдина можливість, яка може щось зробити тут, – це регулювання зовнішньої міграції.

Декілька цифр. Я не схильна нікого лякати, але як би там не було, на сьогодні за даними Євростату зі статусом тимчасового захисту перебувають 4,1 мільйона українців. Оскільки Євростат дав вікову структуру цих людей, то не трудно порахувати було, що 2,5 мільйона – це люди активного працездатного віку, переважною мірою жінки, але й чоловіки є також, десь 17 відсотків чоловіків. Крім того, ми маємо ще приблизно 2,5-3 мільйони наших людей, які поїхали працювати і працюють там ще до війни. Якщо ми складемо це, це виходить 5,5 приблизно мільйона осіб, це вже дуже серйозна цифра.

Сьогодні на підконтрольних Україні територіях, – я не хочу говорити про 91-й рік, хоча, безумовно, ми повинні мати це на увазі, – але на підконтрольних Україні територіях сьогодні проживає приблизно 31 мільйон осіб з невеликим там хвостиком. Добре, якщо 40 відсотків з них – це робоча сила, може бути і менше. Ми дуже погано орієнтуємося, яка вікова структура цього населення. Тобто для цієї сукупності 5 мільйонів це дуже серйозна річ. До цього додайте, будь ласка, що дуже багато там дітей. І якщо ми не зможемо повернути цих людей до України, то це означає, що і діти залишаться за кордоном, а це наше майбутнє, у нас і так сьогодні людей старше 65 років на 20 відсотків, ніж їх є до працездатного віку. І ще є один ризик: після війни: після скасування воєнного стану сім'ї возз'єднаються, але питання – де?

Тому ми не можемо очікувати кінця війни, ми повинні сьогодні починати працювати, ми повинні сьогодні виробляти, міняємо, таку внятную

міграційну політику і ми, безумовно, повинні прораховувати всі варіанти. Я хочу сказати, що всіх ми, безумовно, не зможемо повернути, не треба про це навіть мріяти. Але ми можемо працювати з тими, хто залишиться за кордоном, співпрацювати з ними, співпрацювати з діаспорою для того, щоб покращувати імідж України в очах і європейців, і не тільки європейців, для того, щоб вони розуміли, що ми, перепрошую, не з пальми вчора злізли, а ми освічена нація з високим потенціалом, з високими трудовими навичками і якостями.

І саме тому ми і пропонуємо вам весь час презентувати – о'кей, не весь час, періодично представляти нам ті результати, які ми матимемо, на вашому комітеті, ми готові це робити.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Елла.

Я думаю, що це потрібно робити на регулярних засадах. Я думаю, що ми і з фракцією зустрінемося окремо для того, щоб політики розуміли все, що роблять науковці наші. І нарешті це спільна робота стейкхолдерів політичних і наукових, і ми мусимо вийти на якісь рецепти, які ми мусимо впроваджувати у бюджетні програми, у програми Кабінету Міністрів, виконавчої влади. Дякую вам за роботу.

Я сейчас, пане Сергію, я надам ще слово пані Калініній, яка буде разом як професорка, доктор економічних наук Маріупольського державного університету буде співпрацювати за цією програмою. А потім пана Донія Олександра Сергійовича, керівника громадської організації "Центр досліджень політичних цінностей". І потім, щоб ми позадавали питання, якщо вони є, до інших.

Будь ласка, спочатку пані Калініна, пан Доній, потім народні депутати, потім, я бачу, що в нас цовки і запрошені хочуть задати питання. Будь ласка, Світлана Петрівна.

КАЛІНІНА С.П. Дякую, Галина Миколаївна.

Доброго дня, шановні народні депутати, доброго дня, шановні присутні. Якщо дозволите, коротко. І почну з того, що питання поствоєнного розвитку України, вони будуть вирішуватись на фоні глобальної трудоворесурсної кризи, яка в сьогоднішньому світі спричиняє потужні міграційні переміщення. І відповідно зростає важливість дослідження міжнародних міграційних процесів, оскільки в умовах глобального трудоворесурсного дефіциту, якщо вже говорити зовсім прямо, міжнародна міграція набуває функції трудоворесурсного забезпечення економіки країн і не менше.

І у зв'язку з вище викладеним, значення проекту "Візія-2033" полягає у формуванні орієнтирів рівноправного включення України до світового трудоворесурсного простору. Звичайно, йдеться про широкий комплекс питань і про необхідність вирішення в державі питань стратегічного характеру, зокрема, забезпечення гідної зайнятості, яка запустить комплекс позитивних наслідків для економіки, збереження та примноження трудового потенціалу держави. І при цьому першочерговим завданням є трудоворесурсне забезпечення поствоєнного відновлення України, про що вже було сказано, як основи подальшого економічного розвитку.

І очевидно, що в умовах глобального трудоворесурсного дефіциту, це потребуватиме розробки в державі такої міграційної політики, яка, по-перше, буде спрямована на трудовозбереження і запобігання активізації зовнішньої трудової міграції, масштаби якої на сьогодні дійсно є загрозливими. І, по-друге, має враховувати об'єктивну необхідність залучення працівників з інших країн і розбудови комплексу відповідних запобіжників з метою нівелювання потенційних негативних наслідків, які при цьому можуть виникнути. І саме над цими аспектами міграційної політики ми працюємо в рамках проекту "Візія-2033".

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Світлано.

Будь ласка, Доній Олександр Сергійович.

ДОНІЙ О.С. Добрий день, колеги. Дякую народним депутатам за можливість представити цей проект. І мені здається, що проект Василя Воскобойника і Елли Лібанової на сьогодні є найбільш перспективним по цій ділянці.

Дуже коротко. На цей момент Україна є привабливою з точки зору країни, яка бореться за демократію і євроатлантичні цінності і страшенно не привабливою країною з точки зору проживання. В чому проблема всіх проектів розгляду перспективи України? Вони розглядають Україну як країну, яка перемагає в короткій перспективі. З точки зору біологічно-математичного розрахунку, країна ще перебувати у війні в середньому 15 років. 15 років у війні – це середній приблизний вік Путіна, який може ще прожити, на жаль, він ще у життєспроможному такому віці – 70 років. Відповідно всі проекти повинні бути розраховані, зокрема і варіант довготривалої війни. Це означає, що і питання мобільних трудових ресурсів повинно бути розглядатися не в повоєнний час, а в умовах війни. Значить, рішення повинно бути нестандартні, і ми їх повинні теж проговорювати, можливо, на комітеті, можливо, в межах цього проекту і з суспільством, і з владою.

Зокрема, перший момент: заборона на виїзд чоловікам не має жодного стосунку до мобілізаційного ресурсу, натомість не сприяє можливості короткотермінового повернення чоловіків, які виїхали за кордон. Не будуть повертатися сюди на місяць, на тиждень, а це теж повернення коштів до економіки. Не повертатимуться сюди. Всі, хто не хочуть служити, вони не служитимуть. Натомість, ще раз підкреслюю, мінусів від цього рішення більше, аніж плюсів. Чи спроможні ми це питання оговорювати? Давайте спробуємо.

Друге питання. Єдине громадянство. В умовах, якщо війна триватиме 10-15 років, значна кількість українців, які перебуватимуть за кордоном, буде

приймати чуже громадянство. У цій ситуації вважаю, що варто обговорити можливість змін до Конституції в питанні єдиного українського громадянства. Якщо раніше ми лякалися подвійного громадянства з точки зору російських інтересів, то зараз ніхто не говорить, на щастя, про російські інтереси всередині України, тобто Росії буде заборонено мати подвійне громадянство і Білорусі. Натомість громадянство подвійне з країнами Європейського Союзу, Сполучені Штати Америки – це реальна перспектива для мобільності ресурсів.

І третє, тому що дуже обмежена кількість часу – це розвиток тих галузей економіки, які можуть бути перспективні. Тобто не сільське господарство, яке може за 10-15 років бути під загрозою російських ударів і потребує або таємних взаємостосунків типу зернової угоди, або небезпеки щодо пересування контейнерів. Значить, потрібно думати про нестандартні рішення ВПК, якими не займається в повній мірі, на жаль, держава. Навіть культура може приносити кошти і культурні проекти, тобто нестандартні рішення.

Зараз дуже коротко про нестандартні рішення в питаннях мобільності трудових ресурсів, бо все інше – це ілюзія, що у нас повернеться 50 відсотків, навіть 25 відсотків з тих, хто поїхав. Ні, потрібно думати...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олександрє. Ви повторюєтесь вже. Дивіться, ви всі ваші пропозиції по нестандартних рішеннях, ви всі надасте. Ваша основна теза – це те, що ми маємо розглядати сценарій...

ДОНІЙ О.С. Війна може тривати довго, так.

ГОЛОВУЮЧА. ...з горизонтом планування перемоги не таким швидким, як може бути. І маємо включити в цей проект також роздуми про креативні рішення під час війни. Я думаю, що ті, хто будуть працювати над проектом...

ДОНІЙ О.С. Дякую за підсумок.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Я просто сконцентровано, щоб ми це і зафіксували, і далі йти. Дякую за ваше зауваження.

Будь ласка, шановні народні депутати, питання. Пан Сергій.

ГРИВКО С.Д. Дякую, шановна голово Галина Миколаївна. Я, напевно, пана Олександра попросив, щоб він телефон скинув в секретаріат сюди в чат, щоб мені потім дали. Я б хотів би ознайомитись з вашими нестандартними рішеннями.

ГОЛОВУЮЧА. У нас пане Сергій, просто він спеціалізується на креативних рішеннях. Тому, я думаю, ви знайдете тут спільну мову. Це не жарт.

ГРИВКО С.Д. І хотів би ще зауважити шановному науковому товариству з приводу того, що нам потрібно враховувати сьогоднішні показники, що десь сьогодні коефіцієнт народжуваності на сім'ю десь 0,8, тобто менше дитини народжується в сім'ях. І до війни був показник – це одна дитина на сім'ю практично. І відповідно середній вік одруження також аналогічно потрібно враховувати, що 27 років. Аналогічно потрібно врахувати, що фінансово-економічне підґрунтя для народжування теж грало певну роль з тих же самих досліджень Європейського Союзу, відповідно коли у нас допомога при народженні була трошки вища, то і народжуваність відповідно була трошки вищою. З приводу цього питання потрібно врахувати ці показники і відповідно напрацювати гарний законопроект.

Я вам дуже дякую за те, що ви беретеся за цю дуже складну роботу. І відповідно аналогічно у мене є теж напрацювання в цьому напрямку, і вже

буде певний законопроект готовий до кінця року. І я б за радістю поділився з вами своїми напрацюваннями.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Сергію.

Я думаю, що розробники і Елла Марленівна, і пана Світлана включать це. Будь ласка, окремо зустріньтесь для обміну думками. Ще від народних депутатів є питання? Якщо немає, то я тоді...

Пані Циба, будь ласка. Пані Тетяна.

ЦИБА Т.В. Якщо можна... дякую дуже.

По-перше, дійсно, приєднуюся до подяк, тому що це надзвичайно важлива тема. І я знаю, що пані Галина її вже давно дуже, ще до початку великої війни піднімала, і вона тільки набула ще більшої актуальності.

Дивіться, коротко я би хотіла, що сказати. Мені видається, що окрім залучення іноземних мігрантів, нам ще дуже-дуже важливо розглянути механізми, які б дозволили залучати українських жінок до продуктивної праці.

ГОЛОВУЮЧА. Супер!

ЦИБА Т.В. І при чому це не тільки виплати по народженню, тому що, розумієте, дивіться, окрім виплат по народженню, жінка повинна мати умови, коли вона може паралельно з вихованням дитини працювати, а це там і дитячі кімнати для годування або просто маленький дитячі садочки чи там кімнати, де може жінка, коли вона працює, залишити дитину, і хтось за нею наглядає. Це і розвиток соціальних послуг по догляду, це якісь такі... це і безбар'єрність у тому плані, що безбар'єрність – це не тільки для людей на колясках, на візочках, – це і жінка, яка тільки народила і ти з цією коляскою ні на яку роботу не доїдеш, я перепрошую.

Насправді навіть у ментальності українців, ну, жінки вже не раз відроджували, понятно, що за допомогою з чоловіками, але, на жаль, в Україні постійні війни були століттями, і тому жінки як би вміють з цим впоратись, тільки треба підтримка. Дуже багато речей, які підтримують залучення жінок, якраз ці ініціативи, які, власне, у нашому комітеті можна проводити, і робити. Тому дуже дякую за тему, залучайте і давайте активізовувати і допомагати жінкам.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Тетяно.

Я по черзі, кого я бачу: Леся Кашпур, потім Олександр Шубін, потім Марчак Дарія. Будь ласка, по черзі.

Леся Кашпур.

КАШПУР Л.М. Дякую.

Я просто без відео, тому що дуже поганий зв'язок, коли вмикаю. Асоціація...

ГОЛОВУЮЧА. А ми б хотіли вас побачити.

КАШПУР Л.М. Зараз я спробую, але, може, ввімкнути, зараз.

ГОЛОВУЮЧА. Супер!

КАШПУР Л.М. Супер, дякую. Асоціація платників податків, Леся Кашпур. Я буду коротко. Знаєте, читаючи і ознайомлюючись з цією статистикою, кількості яка... наші громадяни покидають нашу країну, то, звичайно, дуже колосальні цифри. Навіть брати ту кількість ФОПів в сусідній Польщі, яка була зареєстрована в перший рік війни повномасштабної, це дуже великі цифри.

Тому Асоціація платників податків, ви знаєте, виступає за те, що нам потрібно створити умови для ведення бізнесу перш за все, дуже сприятливі щоб вони були. І це, мабуть, перш за все потрібно впровадити топ-10 пріоритетів для бізнесу, які ми розробили спільно з Українською Радою Бізнесу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Леся. Ми не Гетманцев, у нас комітет інший, тому... і навіть не Наталуха. То єсть давайте, щоб ми... Ви опрацювали топ-пріоритетів? Давайте ми подивимося на ці топ-пріоритети, які з них стосуються саме міграційної політики, і відповідно ми їх включимо в роботу.

Дякую. Надсилайте...

КАШПУР Л.М. Добре. Дякую. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд. Дякую.

Олександр Шубін, будь ласка.

ШУБІН О.О. Шановна пані Галина, шановні народні депутати, більш ніж актуальна тема на сьогоднішній день. І я вже попросив, ми сьогодні направимо перший транш наших експертів до співпраці, а потім розішлемо максимально широко. І готові вже відповідати за блок гідної праці.

Але, знаєте, тема така, як на мінному полі, у мене холодок пробіг по спині, коли я почув регулювання міграційних процесів, це словосполучення. Знаєте, ми йдемо в Європу в відритий ринок і настільки тут ми обмежені в своїх, так би мовити, можливостях. І навіть щодо запрошення мігрантів ми ж пам'ятаємо, що найбільш вірогідно, скажімо, нам мігрантською силою є ті, хто за російські паспорти, так би мовити, по ту сторону окопів знаходяться, тому тут настільки тема і актуальна, і тут треба бути обережним у заходах. Ми працюємо разом з вами, просимо залучати максимально активно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олександрє. Ви тепер як від ОСПГС представник до економічного нашого Європейського соціально-економічного комітету. Тобто у вас зараз два великих представництва від СПО і від ОСПГС.

ШУБІН О.О. Будемо далі працювати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Будь ласка, Дарина Марчак.

МАРЧАК Д. Доброго дня, Галина Миколаївна. Дуже дякую за те, що ця презентація команди сьогодні відбувається і також в самій команді, яка під зонтиком, парасолькою фонду "Відродження" працює над цією темою, що цю тему піднімаєте.

Я також хотіла просто звернути увагу, що ми, Міністерство соціальної політики, як орган, який в урядових структурах уповноважений забезпечувати демографічну політику, на жаль, там тривалий період часу це питання не було в фокусі. Зараз ми розробляємо, спільно з Еллою Марленівною і з великою кількістю інших зовнішніх експертів, і урядових організацій демографічну стратегію. І ми так само бачимо, що після обговорення з усіма експертами, є чотири ключові блоки.

Це питання народжуваності, яке найскладніше, і там тривіальними засобами сильно не допоможеш. Це питання подолання передчасної смертності. Це обов'язково питання зміни тренду по міграції, яка у нас на сьогодні є негативна, нам потрібно цей тренд змінювати, але це також і питання, власне, створення умов для комфортного проживання в Україні, які будуть передумовами для того, щоб люди поверталися до України, не їхали з нашої країни. І там якраз ми адресуємо ті питання, про які пана Тетяна Циба щойно казала: це і питання того, наприклад, яким чином розбудовувати

спроможності для того, щоб жінки молоді виходили, поверталися на ринок праці, яким чином допомагати родинам, в яких є люди з інвалідністю, які потребують догляду і сьогодні не мають підтримки, і тому не можуть працювати самостійно і багато інших питань, і питання безбар'єрності.

Тому, в принципі, всі зацікавлені органи, народні депутати, експерти, ми також просимо долучатись до нашого процесу по розробці демографічної стратегії. У нас вже є перший драфт. За кілька тижнів плануємо зробити краш-тест цього першого драфту, обговорити вже там його політично, візійно і рухатися далі. І ми вважаємо, що це питання справді воно є дуже кроссекторальним не тільки по уряду, але і з громадськими організаціями, народними депутатами, бо воно передбачає також і певну зміну філософії по цілій низці політик. Тому будемо теж дуже вдячні за долучення до нашого максимально інклюзивного процесу по розробці цієї стратегії. І дякую за те, що піднімаєте і тримаєте це питання в фокусі.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Дарино.

Я думаю, що ми домовилися сьогодні з пані міністеркою, що ми зробимо і презентацію пенсійної реформи, яку ви плануєте. До речі, у Верховній Раді ніхто не знає. То єсть Прем'єр і міністр почали її комунікувати, кажуть про якісь бали, а комітет, розуміючи, що ці бали потребують внесення змін до закону, зміни формули і таке інше, у Верховній Раді про це ніхто нічого не чув. І це не дуже добра практика, коли одна гілка влади виходить без презентації іншій.

Тому ми чекаємо на наступному засіданні комітету презентацію реформи, яку ви почали комунікувати від уряду, а потім ми залюбки можемо послухати і стадію або там регулярну якусь частину по підготовці Демографічної стратегії, хоча б по заходах, які теж потім будуть потребувати змін до якихось законів, до Бюджетного кодексу... *(Не чути)*

_____ . Галино Миколаївно, дякую дуже. Якщо можна, маленький коментар. Якщо можна, я б просила зробити презентацію по пенсійній реформі трохи згодом. Ми ще фіналізуємо обрахунки, деталізацію. Я б хотіла прийти на таку дискусію максимально вже з відповідями на всі можливі питання. Ми працюємо зараз великою командою і зі Світовим банком, і з Центром економічних стратегій, і з Інститутом демографії, і з іншими міжнародними експертами. Але нам потрібно ще трохи часу для того, щоб вже завершити свою внутрішню домашню роботу. І в будь-якому разі без народних депутатів ми цю реформу ніколи не зробимо.

Тому презентація – це очевидний перший крок для будь-якого руху далі. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Тоді ви заздалегідь вийшли з комунікацією. Це не дуже теж правильно. Я думаю, що вам не потрібно залишати осторонь народних депутатів, оскільки потім буде ефект зроблено не нами. Зроблено не нами, зроблено урядом, щось нав'язують, знають вже всі відповіді на всі питання. Насправді це потрібно готувати так як Елла Марленівна сказала. От є візія, є проект – і зразу є залучення всіх стейкхолдерів. Не тільки стейкхолдерів, які залучають Кабінет Міністрів, але і вся команда. Тим більше, що це пенсійна реформа, яка була декларована в 2019 році під час підготовки політичних рішень. Тому тут без фракції, ну, хоча без візії цього, я думаю, що комунікувати недосить правильно.

О'кей. Це може бути моя особиста точка зору.

Будь ласка, шановні народні депутати, чи є ще питання до візії?

Будь ласка, пані Тетяна.

ЦИБА Т.В. Пані Галина, я перепрошую. Це просто підтримуючи те, що ви щойно говорили там про пенсійну реформу. Якщо можна, якщо вже ми почали говорити про це, можливо, є сенс провести якісь чи комітетські слухання, чи експертне обговорення. І по демографічній, зокрема залучення

жінок, можливо, щось таке ми теж напрацюємо і проведемо обговорення, щоб потім разом йти всіма гілками влади, бо питання важливе і чутливе.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Тетяна. Абсолютно слухне зауваження.

Є ще зауваження до ініціаторів, до пана Василя Воскобойника, який є керівником проекту і буде все організаційно тримати? Від всіх запрошених хто сьогодні почув, я прошу, по-перше, від комітету щоб ми зробили стейтмент, відповідно до якого залучили би стейкхолдерів, перерахувавши їх, не тільки науковців, але і інших стейкхолдерів, громадянське суспільство, яке сьогодні представляє пан Доній, зокрема, інших хто хоче долучитися до цієї політики. А також ті частини громадянського суспільства, які відносяться до роботодавців. Нехай вони не репрезентативні, но такі як ОРП, як СУП, які, власне, в цій трудовій міграційній політиці вони будуть частиною, яка буде приймати їх. Так як сьогодні до нас долучився АППУ, асоціація платників податків. Тому ми з задоволенням всіх послухаємо.

Нагадаю, що комітет наш впроваджує публічні консультації з будь-яких питань для того, щоб ми всі були в одному інформаційному полі і діяли разом, показуючи єдність України в напрямі і в тому числі європейської інтеграції.

Якщо питань немає, тоді ми приймаємо все це до відома, включаємо все в план роботи. Пан Сергій вже включив це зокрема. Я теж, у мене є пропозиції щодо і ПДФО, і домогосподарств, і інших речей. Я думаю, що ми це все обговоримо. Я думаю, що у пана Тараса будуть пропозиції. Тому ми тоді приймаємо це до відома і можемо переходити до наступного нашого останнього питання порядку денного і там зміни до... нема, да? Гаразд.

Переходимо до десятого питання нашого порядку денного, розглядаємо зміни до нашого плану робіт, які запропоновані Тетяною Цибою і Тарасом Тарасенко. Вони озвучені були на початку, чи є потреба їх озвучувати ще раз? Ні, тоді просто проголосуємо про включення змін до плану роботи нашого комітету. Будь ласка, пан Арсенюк Олег, проведіть голосування.

ПАПІЄВ М.М. Галино Миколаївно, це Папієв. А буде моє питання чи ні? Бо я вже дві години 20 хвилин...

ГОЛОВУЮЧА. Пане Михайле, ви у нас в порядку денному. Мала долучитися до нас Юлія Свириденко, безпосередньо Перша віцепрем'єрка наша, яка відповідно очолює міністерство, яке веде це питання. Її викликали до Президента, тому ми на найближче засідання нашого комітету, узгодивши з нею час, вона хоче особисто презентувати те, що напрацьовано Міністерством економіки. І разом з вами ми послухаємо, що напрацьовало Міністерство економіки.

Дякую, що долучилися.

ПАПІЄВ М.М. Дякую. Тим не менше, мені було цікаво слухати те, що у вас відбулося. Дуже гарне засідання. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧА. Заходьте завжди до нас. Я хочу нагадати вам, що у нас від вашої групи представника немає. Та, що була, виключена із складу Верховної Ради, тому подумайте про це.

ПАПІЄВ М.М. І це правильно. І я думаю, що я подумаю над вашою пропозицією. Це рідна для мене сфера, тому мені буде дуже приємно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Дякую, пане Михайло.

Відповідно переходимо до голосування.

ОСТАПЕНКО А.Д. Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. Да, будь ласка. Пан Анатолій, будь ласка.

ОСТАПЕНКО А.Д. Я хотів би сказати, що хочу бути співголовою по патронатній ветеранській службі, тому прошу якраз це також врахувати.

ГОЛОВУЮЧА. А там, де у нас в плані роботи відповідальні особи, да?

ОСТАПЕНКО А.Д. Так, так.

ГОЛОВУЮЧА. Відповідальні особи по патронату? Гарзд. Тарасенко Тарас і Остапенко, там немає робочих груп і там є у нас просто відповідальні народні депутати за організацію заходу, тут спільно...

ОСТАПЕНКО А.Д. Так, співголовою бути відповідальним за цей напрямок. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Анатолій.

Будь ласка, тоді ми голосуємо за зміни до порядку денного і відповідно встановлюємо відповідальних осіб до зазначеного в тому числі і паном Анатолієм.

Пане Олеже, будь ласка, проведіть голосування.

АРСЕНЮК О.О. Так, прошу проголосувати колег.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович. Відсутній.

Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. За.

Бабенко Микола Вікторович.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Никорак Ірина Петрівна. Никорак Ірина Петрівна!

Немає.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

АРСЕНЮК О.О. За.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за. Перепрошую, в мене зв'язок трішки поганий.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Ірино.

АРСЕНЮК О.О. І Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

АРСЕНЮК О.О. 8 – за. Рішення прийнято.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати, ми сьогодні достатньо довго сиділи без заходів фізіологічно-гігієнічних, тому я перепрошую, що це було довгенько. Дякую. Без перерв, я маю на увазі. Дякую.

Слава Україні! До нових зустрічей.